

ÍRÁN 2017

28. 9. – 15. 10. 2017

www.cestou-necestou.cz

Vlastně ani nevím, proč mě Írán už několik let lákal. Dohromady jsem o něm nic nevěděl. Takže možná právě proto – objevit neznámé, poznat zem, jejíž název vyvolává ve spoustě lidí vyděšený výraz ve tváři. Ale najít part'áka právě do téhle destinace není tak jednoduché. Naštěstí jsem ho našel ve Světlaně, se kterou jsme letos podnikli putování po mém milovaném Skotsku.

Začal jsem plánovat, vybírat místa, která by stálo za to navštívit. Nebylo jich málo, ale pak přišla studená sprcha, když jsem si uvědomil, jak velkou zemí Írán je. Z původního plánu obsáhnout kromě těch „profláknutých“ míst i řadu méně známých, se nakonec vyklubal takový kompromis v podobě severojižní osy vedené v podstatě prostředkem země.

Víza se sice dají zařídit na pražské ambasádě, ale všude se píše o tom, že jednodušší, rychlejší a levnější je vyřízení víz až na teheránském letišti. Co jsme ale museli vyřešit ještě před cestou, je finanční zásoba. Kvůli sankcím totiž Írán nemůže přijímat zahraniční platební karty, takže veškeré peníze s sebou musíme mít v hotovosti. Je tedy nutné spočítat, kolik na místě utratíme, a přidat k tomu rezervu. Ještě jsme si pro jistotu zarezervovali ubytování na prvních pár nocí a mohli jsme vyrazit vstříc dobrodružství.

Čtvrtek 28. září

Odlet

Ačkoli mám za sebou přes 180 letů, Aeroflotu jsem se snažil dlouhá léta vyhýbat. Ale když letět do neznáma, tak klidně s Aeroflotem. Sraz na Ruzyni máme v 11 hodin, odbavení jsme online, fronta žádná, takže začátek je velmi hladký. V letištní jídelně se pro jistotu ještě posilujeme na cestu, která nám začíná pět minut před třináctou hodinou. V letadle jsme dostali jen takovou svačinku, takže návštěva jídelny nebyla od věci. Před půl pátou místního času dosedáme na moskevskou ranvej. Byli jsme varováni před zdejším letištem, ale přijde nám standardní. Až na vtipné názvy mezinárodních řetězců psané azbukou – Burger King, Paul's. Ve druhém jmenovaném si dopřáváme lehké občerstvení, v restauraci Rembrandt's pak zcela nestylové belgické pivo za nekřesťanských 590 rublů (cca 225 Kč). Ale nějak si těch čtyř a půl hodiny zkrátit musíme.

Bránu otevřeli až na poslední chvíli, ale všechno se zvládlo rychle, takže do Teheránu odlítáme podle letového řádu těsně po deváté večer. Čekají nás necelé čtyři hodiny letu a tentokrát i plnohodnotné jídlo – výběr mezi kuřetem a rybou. Nicméně palubní personál je spíš ani ryba, ani rak.

Íránská metropole nás vítá pár minut po jedné hodině noční. Nejdříve je potřeba vyřídit víza, pak se teprve dostaneme k bágům. U vízového okýnka je hlouček, chvíli trvá, než pochopíme systém – jednomu ze dvou pracovníků postávajících před přepážkou je potřeba ukázat doklad o cestovním pojištění, které pokrývá i Írán, dostaneme lístek, se kterým se přesouváme k vedlejší pokladně, kde každý zchudneme o 75 euro, pak zase zpátky a čekat. Čekáme, čekáme, s pasy už odcházejí i ti, co přišli až po nás. Po necelé hodině začínáme být celkem nervózní. Zřejmě ověřují naše ubytování a nemůžou se dovolat. Nakonec se ale přece jen dočkáme. Jenomže anabáze nekončí. Když si chceme vyzvednout bágly (s nadějí, že tam po takové době ještě někde budou), zjistíme, že jsme zvolili špatný východ. Naštěstí nás ochranka pouští v protisměru a když ve druhé hale pátráme očima, z dálky na nás pán v budce mává a ukazuje naše černé saky paky. Vůbec nechápeme, jak věděl, že patří nám.

Je asi půl třetí ráno a my se ještě stále nedostáváme z letiště. Musíme vyměnit peníze. Všude doporučovali, abychom vyjeli nahoru do odletové haly, kde mají podstatně lepší kurz. Cestou už nás odchyťávají taxikáři, kteří se nás snaží přesvědčit, že vyměnit můžeme ve městě. Ve tři ráno? To určitě. Ve frontě u směnárny potkáváme dva české kluky – Miloše a Honzu, se kterými se domlouváme na sdílení taxi. Kurz (47 000 rialů za euro) tu mají opravdu dobrý, za

celý zbytek putování jsme na lepší nenarazili. Měníme čtyři stovky, takže jsou z nás milionáři! Kluci mají taxíka domluveného předem za dvacet euro, ale nikde po něm není vidu ani slechu. Pořád se nám někdo vnucuje, chtějí ale moc. Když mi dojde trpělivost, odběhnu do budky hned za východem, kde nám nabízejí odvoz do cca padesát kilometrů vzdáleného Teheránu za 750 tisíc riálů, což je zhruba 15 euro. Zdůrazňujeme, že chceme na dvě různé adresy. Tím pádem cena vyskočí na 25 euro. Ale ve čtyřech se to pořád vyplatí a hlavně už jsme unavení a chceme se dostat co nejdřív do postele. Kývneme tedy, ale řidič cestou začne v perštině vykládat něco, z čehož pochopíme, že za dva hotely chce 30 euro. Vzhledem k tomu, že jsou od sebe vzdálené asi dva kilometry a přece stačí jen zastavit u jednoho a pak dojet k druhému, nám to přijde dost nefér. Únava a nervy dělají svoje, takže i já začínám být dost nepříjemný a agresivní, ale po chvíli pochopíme, že to nemá smysl. Jen si říkám, že taxikáři jsou asi verbež opravdu úplně všude. Oznamujeme mu tedy, že všichni vystoupíme na jedné adrese a kluci se tam poptají, jestli v našem Seven Hostelu nemají ještě místo i pro ně. Nakonec ale obětují pět euro navíc a nechávají se odvézt na zamýšlenou adresu.

Původně jsme chtěli dvoulůžkový pokoj, ale když nám z hostelu napsali, že ho nemají volný, smířili jsme se na těch pár hodin se společným pokojem pro čtyři. Ačkoli jsem se dvakrát snažil e-mailem ujistit, že můžeme být se Světluš na jednom pokoji, recepční nás od sebe odhání a Světlanu táhne do prázdného dvoulůžáku. Tohle počínání vůbec nechápeme, ale je pět hodin ráno a potřebujeme se aspoň trochu vyspat, takže to necháváme být.

Pátek 29. září

Kashan a okolí

V deset jdeme na snídani, která se odehrává na střeše. Není moc bohatá, ale stačí. Pak platíme za nocleh. A tady je potřeba otevřít malé finanční okénko. Miliony jsme dostali v riálech. Ale novou oficiální iránskou měnou je toman = 10 riálů. Ceny se někde udávají v riálech, někdy v tomanech, takže hlavně ze začátku je v tom slušný zmatek a je potřeba se ujistit, v jaké měně je cena uvedena. Časem se do toho člověk dostane a získá cit pro hodnotu různých věcí a služeb, ale několika nedorozuměním jsem se nevyhnul. Aby toho nebylo málo, především hotely a řidiči uvádějí ceny za své služby i v eurech nebo dolarech. Zkrátka trochu zmatek. Každopádně za těch pár hodin spánku a snídani platíme po 580 tisících riálů. Když nám ve správných bankovkách chybí deset tisíc, recepční se jen usměje a mávne rukou. Pro jednoduchý přepočet: deset tisíc riálů je zhruba šest korun. Pro možnost srovnání budu ceny uvádět v riálech, případně eurech.

Vyrážíme pěšky na metro, kterým se chceme dostat na jižní autobusový terminál. Cestou kupujeme malé vody po 7 tisících (později je seženeme i za pět tisíc), což je stejná cena jako za lístek na metro. To je čisté, moderní, názvy stanic jsou v perštině i angličtině, první dva a poslední vagon jsou určeny pouze pro ženy, které se ale mohou přepravovat i ve smíšené části mezi oběma konci soupravy. My samozřejmě míříme do smíšené části, kde Světluš okamžitě jeden z mužů pouští sednout. Jsme široko daleko jediní cizinci, takže vzbuzujeme trochu pozornosti, ale lidi se tváří mile a pohodově, jen trochu zvědavě. Za chvíli vlakem prochází několik pokřikujících prodavačů roztodivných věcí – od žvýkaček přes vložky do bot až po lampičky. Později zjišťujeme, že je to naprosto standardní výjev.

Na autobusovém nádraží jsou všechny nápisy bohužel pouze v perštině, ale je to vlastně jedno, protože se nás okamžitě ujímají místní, odvádějí k té správně přepážce a přednostně vyřizují naše lístky do Kashanu (po 180 tisících za jednoho), takže v autobusu sedíme doslova po pár minutách. Strhne se menší hádka mezi řidičem a člověkem, který nás sem dovedl, o to, kde budeme sedět, ale nakonec se to k pobavení ostatních pasažérů vyřešilo a my usedáme do neuvěřitelně pohodlných sedaček, mezi nimiž jsou takové rozestupy, že si můžu pohodlně natáhnout nohy a ještě si ji podepřít sklopnou deskou. Dostaneme i pití a sladkou svačinku. Kolem silnice vidíme spoustu lidí v černém oblečení, černé vlajky a květinové dekorace. Zřejmě to má souvislost se svátkem ašúra, o kterém se zmínil Honza s Milošem a o němž jsme neměli ani potuchy. Uvidíme, co se z toho vyklubě.

Do Kashanu přijíždíme v 15:15 – na nádraží, které je vzdáleno asi šest kilometrů od centra města. Cestou jsem psal do rezervovaného hotýlku Sadeghi, že pro nás můžou poslat taxíka, jak sami nabídli. Ale nikde nikdo. Píšu tedy ještě jednu SMS. Po menším zmatku a několika minutách se objevuje taxikář, který sice nebyl vyslán z našeho ubytování, ale majitel je prý jeho známý, takže se s ním domluví a zdarma nás tam odveze. Je celkem upovídaný a hned nám

nabízí leták s výlety do okolí. Světluš je nadšená z fotek písečných dun a solné pouště. Mě to moc neoslovuje, protože obojí jsem viděl nejspíš v podstatně větším měřítku jinde, ale na zbytek dne už vlastně nemáme žádný plán, takže se nechám ukecat. Musíme ale vyrazit hned, abychom stihli duny při západu slunce. Jen se tedy rychle ubytujeme a vyrazíme. Vybrali jsme kombinaci dun, solného „jezera“ a svatyně ve městě Aran va Bidgol, celkem za 30 euro.

Putujeme nejdřív po asfaltce, pak po prašné cestě, platíme vstupné do parku (po 50 tisících), projíždíme kolem dun, ke kterým se pak ještě vrátíme, až si prohlédneme ono solné jezero. V něm není ani kapka vody, takže se jedná spíš o solnou pláň. S obrázkem z letáku nemá moc společného, protože místo bílých krystalů se díváme na hnědé obrazce. Tohle zabarvení je údajně způsobeno nedávným deštěm, který smíchal sůl s pískem a hlínou. Jsme tu sami, slunce vrhá dlouhé stíny, ale pro někoho, kdo si užil jízdu po bolivijské Salar de Uyuni, je tahle část programu velkým zklamáním. Uháníme k dunám, abychom je stihli před západem slunce. Dorážíme k nim jen tak tak. Světluš si je užívá, protože je to její premiéra, já s láskou vzpomínám na marockou Saharu. Ale je tu příjemně.

Třetí zastávka ale stojí za to. Už za tmy vysedáme u svatyně ve městě Aran va Bigdol, která je zaplněna a obklopena lidmi v černém. Tady to opravdu žije. Svátek ašúra v plném proudu. Na nádvoří podstupují muži rituál, při němž se za zvuků hudby a zpěvu symbolicky bičují důtkami. Ženy je pozorují z uctivé vzdálenosti. Světluš nabízejí nutný hábit a pouštějí ji mezi sebe, aby se mohla tou podívanou kochat s nimi. Hábit je bílý, takže mezi nimi vypadá jako bílá vrána. Všimáme se i panelů s fotkami různých mužů. Dozvídáme se, že se jedná o oběti z války s Irákem. Podobné připomínky jsme pak viděli i na mnoha jiných místech.

Taxikář Abbas nás zve k sobě domů na večeři. Kupujeme aspoň nějaké sladkosti, abychom se revanšovali. Vítá nás řidičova manželka a dcera. Ocitáme se v obrovském obýváku, v němž jsou nataženy perské koberce, u stěn přiraženy sedačky, pak už jenom konferenční stůl a televize. Evidentně se to tu s nábytkem nepřehání a důležitý je velký prostor pro setkávání velké rodiny. K večeři dostáváme tradiční pokrmy – speciálně připravené fazole, gormeh sabzi – směs jehněčího masa a bylinek – a naředený jogurt se sušenou mátou (tzv. doogh). Pak ještě zvláštní kombinaci malých jablek a okurky. Poté si povídáme o životě u nás a v Íránu. Najednou nás řidičova manželka zavolá, ať se jdeme podívat ven. Tam se odehrává pokračování svátku na uctění památky Husajna, který zemřel v bitvě u Karbalá roku 680. Je to vlastně průvod, v němž se střídají obdoby alegorických vozů jen s tím rozdílem, že dekorace nesou muži ve svých rukou. Do toho se pouští dým, všichni jsou v černém – včetně žen stojících kolem. Takže atmosféra je až mystická. Ale vůbec ne strašidelná, jak by se mohlo zdát, protože energie je pozitivní.

Nastává čas loučení. Bohužel se dozvídáme, že kvůli ašúře bude ještě další dva dny zavřena řada míst, která jsme chtěli navštívit – bazar v Kashanu (to mě hodně mrzí, protože je údajně autentičtějším a hezčím než v jiných městech), zahrada Fin a také tradiční domy včetně lázní. Tomu se říká pech. Zítřek tedy tak nějak probloumáme a na neděli domlouváme s řidičem výlet do Abyanehu a následný odvoz do Isfahanu za 45 euro. Odváží nás do hotýlku. Tam dostáváme nakrájený žlutý meloun.

Sobota 30. září

Kashan & Yazdel

Vzhledem k tomu, že má být většina plánovaných míst zavřená, ráno nikam nespěcháme a využíváme toho, že se snídaně podává až do deseti. Nicméně vzhůru jsme dřív, protože majitel požívá na zbytek personálu od božího rána. Konečně si můžeme vychutnat nejen ranní stravu, ale také velmi příjemné prostředí tradičního domu Sadeghi, v němž máme zarezervované dvě noci. Klidný dvůr, lavice obložené koberci, fontánka, zákoutí v podloubí... Užíváme si totální pohodu. Postupně se začínají objevovat skupinky místních. Po chvíli nám dojde, že se nejspíš jedná o jednu rodinu. Ačkoli není angličtina jejich silnou stránkou, dávají se s námi do řeči, fotíme se, dostáváme od nich zmrzlinu a zákusky. Panuje neuvěřitelně příjemná, pohodová a přátelská atmosféra. Sice nevíme, proč sem ti lidé vlastně přišli, ale to je úplně jedno. Bavíme se tímhle způsobem asi dvě hodiny. Pak nám rodina oznamuje, že nás vyzvedne v devět večer a pojedeme na slavnost. Po chvíli odjezd upravují na šestou hodinu, prý se ještě stavíme na dědečkově zahradě. Finální verze se ustálí na čtvrté hodině odpolední. Tak to máme co dělat.

Chceme se totiž aspoň trochu projít po městě. I tady je většina lidí v černém, nosí si krabičky s jídlem, které se nejspíš někde rozdává zdarma. Místní jsou na nás milí, zdraví nás, vítají v Íránu, dostáváme od nich bonbony a další sladkosti. Máme pocit, že jsme přátelštější a pohostinnější lidi, než jsou Iránci, ještě nezažili. Ulice jsou sice plné lidí,

ale mešita Agha Bozorg (vstup zdarma) zeje prázdnotou. Není příliš okázalá, ale i tak zaujme hezkými dekoračními detaily. A také volejbalovou sítí nataženou v jednom z jejích zákoutí. Panuje krásné počasí, klid a pohoda. Vedle mešity se necháme nalákat do nějaké hrobky, ale pro nás coby nemuslimy to není nic zvlášť zajímavého.

Procházíme opuštěnými úzkými uličkami, až se dostaneme na rušnější ulici. Tam nám jeden stařík ukazuje, ať se jdeme podívat do jednoho ze tří tradičních domů, které jsme chtěli původně navštívit. Namítáme, že jsou přece zavřené. Stařík nás ale ujišťuje, že tomu tak není. Jdeme to tedy zkusit. Nejblíže jsou lázně sultána Amira Ahmada. Dveře jsou skutečně otevřené a pokladní potvrzuje, že můžeme navštívit ještě další dva domy. Kombinovaná vstupenka stojí 350 tisíc, jednotlivá 150 tisíc. Blíží se třetí hodina, takže bychom měli na každém z domů zhruba dvacet minut. Zrovna se tu nachomýtně český manželský pár, který nás uklidňuje, že bychom to měli zvládnout. Jdeme tedy do toho.

Lázně mají zajímavou střechu s kopulemi, které připomínají masážní baňky. Kromě zmíněného páru tu nikdo není. Pak se odeberáme do interiéru, který je krásný, vyvedený v modrých odstínech, doplněných žlutou, bílou a zelenou. Procházíme různá zákoutí, ale nejpůsobivější je hlavní kruhová místnost s fontánkou. Po chvíli sem bohužel doráží zbytek české výpravy. My už ale stejně musíme pokračovat dál. Druhým v pořadí je Tabatabei – zdobný dům s nádvořím. Část se zrovna opravuje a slunce osvětluje jen určitou část paláce, ale i tak je tu hezky, k čemuž přispívá i vodní nádrž a květiny. Dává se s námi do řeči mladý sociolog, ale jednak nám není nijak zvlášť sympatický, jednak nemáme čas, takže se ho zbavujeme, procházíme ještě několik místností a opět vycházíme ven.

Kashan je proslulý pěstováním růží, ze kterých se pak vyrábějí různé produkty, například i růžová voda. Světluš neodolá a láhev si kupuje. Hned před obchodem se z ní chce napít, ale prodavač hbitě vyskočí ven a vysvětluje, že se to musí zředit vodou! To nás dost pobavilo. Ale máme před sebou poslední díl trojlístku. Naštěstí jsou domy kousek od sebe, i když se musíme na cestu ptát místních, protože značení tu zrovna ideální nemají. Poslední kousek se jmenuje Abbasian a připadal nám nejmíň zajímavý nebo hezký. Po jeho prohlídce už jsme vyrazili domů, abychom se stihli připravit na odvoz.

V hotýlku využíváme wi-fi, odpočíváme a dostáváme tentokrát červený meloun. Mládenec, který nám ho přinesl, si s námi povídá a mj. se zeptá i na to, co si myslíme o Donaldu Trumpovi. Nelžeme.

Kluci z dopolední rodinky nakonec přijíždějí s omluvou až v pět hodin. Majitel hotýlku nás odvádí na ulici a jen tak nám dá džusíky, které vzal z chladničky v krámku u cesty. Nasedáme a odjíždíme na rodinnou farmu u vesnice Yazdel. Tam už nás čeká celá početná rodina, i pár členů, se kterými jsme se dopoledne neviděli. Jeden z nich se stává naším tlumočником. Usedáme na velkou dřevěnou plochu potaženou koberci a obloženou mohutnými polštáři. Dostáváme dýni, fazolové lusky, meloun, čaj a pořád se o nás starají. Jdeme se projít po farmě, ukazují nám, co všechno tam pěstují, povídáme si o všem možném. Pak se přesouváme do vesnice, do domu jejich dědečka a babičky. Těm je 83, resp. 72 let a vzbuzují v nás úctu, stejně jako muslimský duchovní, který nás srdečně vítá, ale pak se odeberá pryč. Čeká nás druhá večeře, tentokrát opět tradiční gormeh sabzi. Sedíme všichni na zemi a my si připadáme jako součást rodiny.

Po večeři nás odvázejí do centra vesnice, kde se odehrává průvod. Krátký, ale s atmosférou. Pak dostáváme kalíšek s kávou, která chutná spíš jako horká čokoláda s příchutí růže. Zdá se, že se s námi rodina ještě nechce loučit, odvázejí nás do místní mešity, kde se fotíme a povídáme si. Je už po jedenácté hodině, když nastává loučení. Část rodiny nás zve do Mashhadu, nejposvátnějšího iránského města, které je ale bohužel dost z ruky. Je nám smutno. Den strávený s těmihle lidmi byl naprosto úžasný, jeden z nejsilnějších zážitků, které jsem při cestách po světě zažil. Fešák Elias, jeho mladší bratr a strýc nás odvázejí a doprovázejí až k hotýlku. Na společně strávené chvíle jsme vzpomínali ještě několik dní.

Neděle 1. října

Aran va Bigdol, Abyaneh, Isfahan

Snídáme v osm, tentokrát si dopřáváme i volská oka, o která si nejdřív drze řekl jeden mlaskající Číňan. Už čtvrt hodiny před domluvenou devátou na nás z horního patra mává náš řidič. Majitel hotýlku nás ale ještě odvádí na střechu, odkud jsou docela hezké výhledy, a to dokonce i do dvora domu Abbasian – vůbec jsme netušili, že je hned

vedle nás! Pobíháme jako veverka, majitel nás fotí jako o život a pak si ještě říká o nějaké české mince do sbírky. Sice neumí snad ani slovo anglicky, ale je zábavný, milý a připomíná nám Fantozziho z komedií o italském účetním. Nicméně právě on dodává tomuhle místu pozitivní rodinnou energii.

Platíme 86 dolarů za dvě noci (fyzicky ale v riálech). Pak nasedáme a vydáváme se na výlet. Po pár minutách nemůžu najít mobil. Uvědomím si, že jsem ho nechal na recepci, kde neměli kalkulačku pro přepočít dolarů na riály, takže jsem jim půjčil svůj iPhone, ale už jsem ho nedostal zpátky. Leží na recepčním stole, nikde nikdo. Věřím tomu, že bych ho tam takhle v bezpečí našel ještě večer.

První zastávkou je opět svatyně ve městě Aran va Bigdol, kterou jsme si chtěli užít ještě za bílého dne. Ted' je tu podstatně míň lidí, panuje klid, svátek ašúra připomíná jen červeně zbarvená voda tryskající z fontány uprostřed nádvoří. Světluš dostává hábit (čádor) a každý se pak odebíráme do své části mešity. Je krásně zdobená, uvnitř nás zdraví a vítají místní, kteří tam posedávají, meditují, odpočívají. Venku už začíná být slušné horko. Modré nebe bez mráčku.

Jedním z míst, na která jsem se hodně těšil, je vesnice Abyaneh – červené domy vklíněné do červených skal. Češi, které jsme den předtím potkali, nás upozorňovali, že bude kvůli svátku nejspíš zavřená, ale řidič nás ujistil, že s ním se tam rozhodně dostaneme. Cesta vede vyprahlou krajinou, po pravé straně se pak začnou objevovat hory. Ještě zajímavější se krajina stává po odbočce, která je skutečně zatarasená, ale pro nás se závora zvedá. Projíždíme ještě několik zatáček, než se před námi konečně zjeví červená vesnice. V ní dnes žijí v podstatě jen staří lidé, přičemž ženy nosí něco, co vypadá jako naše kroje, každopádně se jedná o pestřejší oblečení, než na které jsme u místních žen byli zatím zvyklí. V době svátků, jako je právě ašúra, se sem ale sjíždějí i jejich potomci, a tak bylo v úzkých uličkách dost rušno. Nicméně turistů jsme potkali naprosté minimum. Dojem z vesnice jsme měli velmi příjemný. Řidič nám navíc ještě dojednal oběd zdarma, i když jeho získání bylo celkem zážitkem. Zatímco Světluš na nás čekala venku, my s Abbasem jsme předběhli dlouhou frontu, protlačili se uzoučkým vchodem do místnosti, kterou brzy zaplnili muži čekající na jídlo. My ho dostali jako první a ve vhodnou chvíli se zase vytratili ven, kde jsme se pustili do oběda (stejně jídlo, jakým jsme byli obdarováni i v předchozích dvou dnech). Pak nás řidič vyslal na protější kopec na vyhlídku, z níž se naskýtal krásný pohled na celý Abyaneh ve skalách. Ve vesnici nabízeli projížd'ku džípem, což je ale nesmysl, když se sem dá dostat za pár minut pěšky. Čekání na nás si Abbas krátí sbíráním ořechů, které nám pak věnoval. Moc se nám tu líbilo, báječně jsme si tuhle vesnici užili.

K autu se vracíme jinou cestou a máme opět štěstí na průvod k ašúře. Muži v černém jsou obestoupeni davem přihlížejících, my na ně koukáme snad ani ne z metru. Už to ale pro nás není taková novinka, takže se nezdržujeme dlouho, nasedáme do auta a vyrážíme dál. Po několika kilometrech ale musíme zastavit, protože další průvod si to mašuruje přímo po silnici. Tedy vlastně se muži v černém až tak nehýbou, spíš stojí na místě a předvádějí rituál. A my dostáváme další dávku sladkostí, které už se nám docela hromadí.

Původně jsme měli zastavit i ve městě Natanz v netradiční mešitě, ale podle fotek na internetu nebylo moc o co stát, takže jsme na téhle pauze netrvali. Město je zajímavé i tím, že se v něm nachází „továrna na obohacování uranu“. Ale areál prý stojí za vysokou zdí, takže není důvod se k ní jakkoli přibližovat. Míříme tedy rovnou do cílového Isfahanu. V něm máme rezervovaný pokoj v hotelu Orchid (45 dolarů na noc), kam přijíždíme kolem půl čtvrté. Loučíme se s Abbasem, který si od nás vyměňuje slib, že pokud se ještě vrátíme do Kashanu, nebudeme spát v hotelu, ale v jeho domě.

Než vyrazíme do města, chci zajistit výlet na další den. Vypravit se chci do vesnice Sar Aqa Seyyed, jejíž domy jsou poskládány do vizuálně působivých teras. Recepční ani neví, kde to je, takže volá do agentury. Tam nám oznamují, že cesta jedním směrem zabere 5-6 hodin, tudíž bez noclehu bychom strávili celý den v autě, a za výlet by si účtovali 110 euro. Takže jsme tenhle výlet odpískali a pobyt v Isfahanu zkrátili ze dvou nocí na jednu. Ušetřený den strávíme radši na ostrově Qeshm.

Pozdní odpoledne je prý ideálním časem pro návštěvu největšího lákadla v Isfahanu, náměstí Naqsh-e Jahan, takže se tam vydáváme. Pěšky, není to daleko. Město je rušné, když odbočíme do klidnější ulice poblíž náměstí, oslovuje nás několik veksláků nabízejících nelegální výměnu peněz za sebou. Připadáme si jako na Václaváku v osmdesátých letech. Když dorazíme na náměstí, nastává aspoň u mě určitý pocit zklamání. Tak to je ono? To je ta perla Íránu? Copak o to, náměstí je obrovské, uprostřed jedné poloviny je osvěžujícím prvkem nádrž s tryskající vodou. Jednu

z kratších stran zdobí mešita zahalená do lešení. Jednu ze stran delších pak druhá mešita – ta, kterou známe z titulky aktuálního průvodce Lonely Planet. A já tu prostě necítím tu pozitivní energii, kterou jsme doposud vnímali. Prostě se mi tu moc nelíbí.

Navíc máme hlad a všude je zavřeno. Opouštíme tedy náměstí a bereme útokem první otevřený podnik – malou kebabárnu. Kebab v bagetě je dobrý, ale čekali jsme trochu příznivější cenu než 430 tisíc za dva kebaby, dva saláty a jednu pepsi. Pěšky pokračujeme k dalšímu taháku, k mostu Si-o-Seh. Mezitím se setmělo, takže nasvícený most nelze přehlédnout. Nicméně se marně snažíme spatřit řeku, která by mezi jeho oblouky protékala. Žádná voda tu ale není. Asi sucho. Po mostě přecházíme na druhou stranu. Místu nemůžu upřít příjemnou atmosféru – místní omladina se tu prochází, posedává, baví, zpívá atd. Zpátky to bereme spodní částí mostu, kde za normálních okolností asi bývá voda.

Na hotelu si necháváme zajistit lístky na autobus do Yazdu na další den. Jeden stojí 370 tisíc, což se mi zdá poměrně dost, ale co naděláme. Je to VIP. Manažer hotelu nám nabízí možnost zajištění i ubytování, doporučuje nový Friendly Hotel, který na fotkách vypadá dost dobře. Souhlasíme tedy. Horší je to s ubytováním v Shirazu.

Pondělí 2. října

Isfahan, přejezd do Yazdu

Podle LP je nejlepší navštívit bazar ráno. Vstáváme tedy celkem brzy. Snídaně se odehrává v lobby u recepcce a působí poněkud stísněným dojmem. S láskou vzpomínáme na hotýlek v Kashanu. Tyhle standardní hotely prostě nemají tu správnou atmosféru. Stejně jako celé město. Bazar se teprve probouzí, spousta obchodů je ještě zavřená. Procházíme spleť jeho uliček, ale nadšením zrovna nehýkáme. Většina sortimentu připomíná vietnamskou tržnici. V jednu chvíli navíc obchody zavírají brány, protože se tu zrovna odehrává modlitební procesí. Jako záplatu dostáváme čaj a milý úsměv zdarma. Kvalitnější a zajímavější zboží se nabízí v podloubí na delší straně náměstí, které je přerušeno mešitou Masjed-e Sheikh Lotfollah. A do ní se vypravujeme (vstupné 200 tisíc), než ji před polední pauzou zavírou. Mešita se vymyká tím, že nemá žádné minarety a vedou do ní schody. Není moc velká, ale její výzdoba je okouzlující. Do hlavního sálu se pro krátké prohlídce ještě vracíme, usedáme na zem a kocháme se především stropem, než nás ochranka upozorní, že se zavírá.

Pokoušíme se najít nějakou příjemnou restauraci na oběd, ale nedaří se nám. Nakonec tedy nezbyde než zvolit podnik doporučený v LP, který se nám ovšem při pohledu zvenčí jevil poněkud přehnaný. Bastani Traditional Restaurant se sice pyšní rádobou přepychovým interiérem, ale servis měl dost příšerný. Na jídlo jsme čekali nepříjemně dlouho. Bylo sice výborné (i když pod názvem beryani jsem čekal něco úplně jiného), ale celkový dojem se mu napravit nepodařilo. A my se jen utvrzujeme v tom, že tohle město pro nás rozhodně žádnou perlou Íránu není. A to ještě den nekončí...

Na řadě je mešita Masjed-e Shah dominující jedné z kratších stran náměstí. Jsme o dalších celkem 400 tisíc lehčí, kvůli lešení bych uvítal nějakou slevu. Aspoň že tu jsme takřka sami, pokud nepočítáme stavební dělníky. Náš klid naruší distingovaně vyhlížející starší muž, který se nás ptá, jestli se nechceme podívat, jak probíhají restaurační práce. Po krátkém zaváhání souhlasíme. Pak nám ukazuje ještě pár zajímavostí a vysvětluje, že býval učitelem, ale teď už je v důchodu. Když se s ním po pár minutách loučíme, zeptá se, jestli bychom mu nedali nějaké peníze za jeho služby – o které ho ovšem nikdo nežádal. Nerad vytahuju padesát tisíc. On se ale dívá nechápavě a namítá, že to je zhruba dolar. Ted' vím, že jsem mu měl tu bankovku vytrhnout a poslat ho do háje, ale v tu chvíli jsem konsternovaně vyndal ještě jednu stejnou bankovku a podal mu ji. Nejde o ty peníze, jde o princip a také o to, že jsme v Íránu byť jen po pár dnech takové jednání nečekali. Moje nechuť vůči Isfahanu jenom vzrostla.

Chtěli jsme se z téhle turistické pasti dostat pryč, takže jsme se rozhodli zamířit do arménské čtvrti. Nabízí se nám řidič, kterého ale přichází zpražít zřejmě oficiální taxikář. Hádají se spolu a my jen čekáme, jak se situace vyvine. Nakonec usedáme do taxi za dohodnutých 150 tisíc. Hned po vystoupení z auta cítíme úplně jinou energii. Je tu příjemně. Vydáváme se k místní zajímavosti, arménskému kostelu Kelisa-ye Vank. Těsně před ní nás odchytí pohledný mladík s výbornou angličtinou. Po obvyklém dotazu na náš původ se svěruje, že je mu Česko velmi sympatické, protože se o něm dočetl, že je nejateističtější zemí světa. Hezky si povídáme, než nás pozve do rodinného obchodu s koberci. Slíbíme mu tedy, že se tam po návštěvě kostela zastavíme.

Kostel není velký, ale proslavil se výraznými malbami v jeho interiéru. Mně přišla zajímavá i kombinace křesťanských a islámských prvků. Světluš se ovšem znelíbil poté, co si zblízka prohlédla malby s vyobrazením krutého násilí. Dlouho se tedy nezdržujeme. Hned za branami nás znovu odchytává mladý Mohammed. Dobrá, jdeme se tedy podívat na koberce. Vytahují jeden za druhým. Jsou krásné a drahé. Víme jistě, že si odsud žádný odnášet nebudeme. Takže dopijeme nabídnutý čaj a s omluvou se loučíme. Ačkoli majitel tvrdí, že to je v pořádku, cítíme z něj zklamání. To je ale oboustranné. Pověstnou iránskou přátelskost a pohostinnost se nám v Isfahanu najít nepodařilo. Mohammed nás doprovází do příjemného podniku, kde se chceme trochu občerstvit. Cestou mu přiznávám (po jeho slovech, že oceňuje naši upřímnost), že se mi v Kashanu líbilo víc než tady. A tím jsme se ho definitivně zbavili. Dopřáváme si šafránovou zmrzlinu a studené nápoje, než odchytíme taxíka zpátky na hotel. Tam zbývající čas trávíme na internetu. Pak nám hotelový pikolík na ulici zastavuje staříka s bílou herkou a domlouvá nám cenu 100 tisíc riálů za odvoz na autobusové nádraží.

Na nádraží vyzvedáváme lístky a snažíme se najít správné stanoviště. Panuje tu trochu zmatek, ale místní nám pomáhají, takže zůstáváme v klidu. Jeden voják pak pomáhá Světluš s báglem a cestou nám i ukazuje, že je v autobuse barel s vodou, prostě se o nás hezky stará. Vyjeli jsme po půl sedmé, VIP autobus byl stejně pohodlný jako ten předešlý (a opět jsme dostali svačinu), do cílového Yazdu přijíždíme půl hodiny před půlnocí. Hned se nás ujímá taxikář, který odchytává ještě jednoho Němce a odváží nás za 100 tisíc do města. Zmiňuje se o tom, že pozítří se tu bude konat ašúra. Dost nás to překvapuje, protože všude jinde už tenhle svátek skončil, ale Yazd to prý má posunutě.

Město je liduprázdné, což se bohužel týká i Friendly Hotelu, kde nás čekají zamčené dveře. Snažíme se dobouchat, dovolat, až po nějaké době se z jedné dveří vyhrabe ospale vyhlížející chlapík. Působí dost zmateně. Odvádí nás do zastřešeného atria, nabízí čaj a řešení situace do deseti minut. Jeho počínání je ale dost podivné a když se ani po půl hodině nedočkáme ničeho zásadního, ptáme se, jestli pro nás vůbec má pokoj. Něco zamumlá a my čekáme dál. Ve čtvrt na dvě kdosi přichází, my dostáváme pokyn, abychom si vzali věci a následovali oba muže. Venku máme naložit bágly do auta, nasednout a jet neznámo kam. Jsme unavení, ospalí a nevíme, co se bude dít. Po pár minutách máme vystoupit a zřejmě řidičovo dvojče nás vede do patra nějakého domu. Když vidím jen prázdný pokoj s kobercem, trochu agresivně ze mě vypadne, že to přece nemůžou myslet vážně. Naštěstí nás vedou do vedlejšího pokoje, kde jsou aspoň dvě postele. Ráno se prý přesuneme do sousedního hotelu. No, uvidíme...

Úterý 3. října

Yazd, Meybod

Po probuzení nás v kuchyni čeká voda a malý džus. A hned vedle velká čistá koupelna. Aspoň něco. Stěhujeme se do hotelu Star House. Jedná se o tradiční dům, který nám připomíná hotýlek v Kashanu, působí na nás líp než původně rezervovaný Friendly Hotel. Sice nevíme, kolik nás to tu bude vlastně stát, ale neřešíme to, protože s chlapci, kteří to tu vedou, je trochu náročnější domluva. Pozitivní je, že si můžeme dopřát bohatou snídani včetně výborného sýru a datlí, a také náš pokoj bude vcukuletu připraven k nastěhování.

Původně jsem plánoval zůstat dnes v Yazdu a zítra podniknout výlet do Meybodu, ale vzhledem k zítřejší ašúře jsme nakonec plány přehodnotili. Na recepci si domlouváme výlet do Meybodu za 25 euro. Řidič Ali s knírem jako mrož přijíždí v jedenáct hodin. Anglicky umí asi čtyři slova (hlavně Beautiful tourist!), ale je s ním legrace. Jedeme zhruba padesát kilometrů.

Meybod je taková zmenšenina Yazdu. V podstatě jednobarevné město nedaleko pouště, jejíž barva se odráží na barvě domů, které působí, jako by byly postavené z písku. První zastávkou je hrad Narin. Ke vstupence za 150 tisíc dostáváme od pokladního jako bonus hrst sušenkových kuliček. Jsme tu skoro sami a užíváme si klid i různá zákoutí pevnosti včetně výhledů do okolí. V sadu pod námi probíhá sklizeň granátových jablek, na které jsme v Íránu naráželi na každém kroku.

O kus dál navštěvujeme pískovcové iglú s názvem Yakhchal, které v zimě slouží k udržování ledu. Stotisícové vstupné je trošku přestřelené vzhledem k tomu, že návštěva trvá jen pár minut, ale budiž, pro nás to jsou drobné. Po návratu k autu nás čeká svačina v podobě poloviny melouna. Hned naproti je ještě malé příjemné poštovní muzeum (50 tisíc). Nejvíc se ale těším na Kaboutar Khaneh – holubník, který sloužil ke sběru ptačího trusu. Jedná se o

zajímavou stavbu – zvenku nenápadnou, zevnitř až malebnou. Tady nám těch 50 tisíc za jednoho není líto vůbec. Završili jsme čtveřici meybodských cílů a je tedy čas vrátit se do Yazdu.

Spoléháme na doporučení LP a necháváme se odvézt k restauraci na střeše hotelu Orient. Odtud se nabízí velmi pěkný výhled na v podstatě sousední mešitu Masjed-e Jameh, ale oběd bohužel ne, je zavřeno. Recepční nás naviguje do restaurace v hotelu Silk Road, který jsme původně zvažovali jako naše útočiště. Rozlehlé atrium je plné především zahraničních turistů, takže jsme rádi, že jsme nakonec skončili v našem hotýlku – všechno zlé je pro něco dobré. Dopřáváme si velbloudí guláš a já poprvé zkouším nealkoholické pivo (celkem za 400 tisíc). Obojí dobré, i když u českých fajnšmekrů by „pivo“ asi moc neobstálo.

Pak už se procházíme uličkami Yazdu. Jsou jedna jako druhá, takže ztratit se v nich patří k místnímu koloritu a v tom vlastně spočívá jedno z hlavních kouzel města. Cestou nás zastavuje mladý pár na motorce, aby se s námi vyfotili – tedy na náš foťák, takže to vlastně moc nechápeme, ale je to milé. Uličky jsou v podstatě liduprázdné, panuje tady pohoda a úplně cítíme, jak jsme pookřáli a po rozčarování z Isfahanu zase najeli na tu správnou nadšenou vlnu. Doputujeme až k náměstí s mešitou Amir Chakhmaq, které se připravuje na zítřejší slavnost. Vodní nádrž se sochami nabízí spoustu hezkých záběrů s odrazy. A mešita je velmi nezvyklá, vypadá jako kaširovaná fasáda se třemi patry podloubí. Kam se hrabe náměstí v Isfahanu! Když se dostatečně pokocháme, vracíme se další sítí spletitých uliček k té honosnější mešitě, ke které přicházíme zezadu. Brána je otevřená, takže jí vklouzneme dovnitř, ovšem po chvíli po nás ochranka chce zaplatit vstupné. Předstíráme, že o vstupném nemáme ani potuchy, a krademe se zase ven.

Hned naproti nás upoutá kavárna se sezením na střeše. Máme chuť na fresh, v nabídce mají mangový, takže není co řešit. Usazujeme se v onom klasickém boxu s kobercem na podlaze a pošťáří kolem a užíváme si kouzelný západ slunce. V dále jsou teď konečně pořádně vidět okolní hory, do toho kopule mešit, lapače větrů připomínající komín kombinovaný s klimatizací, střechy domů atd. Nádhera! K tomu vynikající mangový fresh, tohle prostě nemá chybu. Navíc zjistíme, že klučina, který nás obsluhuje, umí pár fráží česky. Ani se nám nechce odejít. Jenomže jsme si rezervovali stůl na sedmou hodinu a ještě se chceme předtím dostat do hotelu, takže zvedáme kotvy a potměnými uličkami míříme do hotelu. Zkoušíme dál hledat ubytování v Shirazu, ale zatím stále neúspěšně.

Večeri máme na střeše hotelu Orient, kde jsme nepochodili s obědem. Vybíráme nejlepší box s výhledem na modře nasvícenou mešitu. A dopředu víme, co si dáme – pokrm zvaný fesengan, což je směs dlouze taženého masa (v našem případě kuřecího) a omáčky z granátových jablek a vlašských ořechů. Naprostá lahůdka! Těch 270 tisíc za jednoho ani v nejmenším nelitujeme. K pití si dáváme fresh z granátového jablka, aby nám to pěkně ladilo. Gastronomický zážitek, pohoda, pozitivní energie. Je nám báječně.

Po návratu „domů“ pokračujeme v hledání ubytování v další destinaci, Světluš odpadá a já se ještě vydávám na horní terasu užít si příjemný teplý večer. Přichází postarší belgický pár, který se svěruje s naprosto stejným příběhem ohledně Family Hotelu, který se stal nám.

Středa 4. října

Yazd, přesun do Shirazu

Chceme stihnout slavnost, takže vstáváme v půl osmé. Snídaně na terase je stejně dobrá jako předchozí den, ke mně se na jejím konci připojuje onen belgický pár, s nímž si vyměňujeme různé zkušenosti. Pak už míříme k mešitě Amir Chakhmaq, kde by se mělo hlavní dění odehrávat. Čilý ruch ale panuje spíš v přilehlé ulici, ovšem už v takové uvolněné podobě, takže jsme velkou show asi prošvihli. Ale nevdá. Místní se na nás zase usmívají, zdraví nás, nabízejí čaj. Toho jsme si měli vzít hodně, protože všechny obchody jsou zavřené, takže si nemůžeme koupit ani vodu! Vracíme se tedy do hotelu, kde nám ji kuchařka poskytuje zdarma. Je docela horko, takže odpočíváme a doufáme, že najdeme nějakou otevřenou restauraci. Hledání začínáme u babky, která míchá bylinkové nápoje (jeden za 35 tisíc). Jsou dobré, ale my už máme hlad. Nakonec se podaří najít velmi příjemný podnik s názvem Termeh & Toranj. Já si dopřávám lilkovou směs, Světluš zkouší pokrm zvaný dizi. Ovšem když jí přinesou celou sestavu včetně paličky a podivného držáku, vypadá dost bezradně. Poprosíme tedy o instruktáž, jak s tím vším naložit. A je to hotový obřad. V podstatě se z přinesených věcí vytvoří polívka a hlavní jídlo. Do vedlejšího boxu se usazuje iránská rodina, jejíž mužský představitel se s námi dává do řeči. Pocházejí ze Shirazu, kam odsud zrovna míříme, takže jsme vděční

za tipy na dobré restaurace. Mehdi nám na sebe nechává i kontakt pro případ, že bychom něco potřebovali. Lidi jsou to prostě k sežrání.

V hotýlku platíme 25 dolarů za noc, což je podstatně míň, než by po nás chtěli v hotelu Friendly. A tady se nám víc líbilo, takže se opět potvrdilo, že všechno zlé je pro něco dobré. Těsně předtím, než nás ve dvě hodiny vyzvedává předem domluvený taxík, přichází potvrzení rezervace z hotelu Hafez v Shirazu. Hurá, máme kde bydlet! Zdá se nám, že teď jedeme na nádraží déle, než když jsme do Yazdu přijeli, takže 150 tisíc je adekvátních. Na nádraží se s námi dává do řeči mladý sympatický Brazilec, který má pocit, že jsme tu nasadili příliš vysoké tempo. My ten pocit ale nemáme. V 15:20 vyrážíme na cestu do Shirazu, do něhož přijíždíme přesně po šesti hodinách. Hned na nádraží vyřizujeme jízdenky na ostrov Qeshm za 540 tisíc na osobu. Taxíkem za 100 tisíc se dopravujeme do hotelu. Zdá se, že je s naší rezervací zase nějaký problém, ale nakonec klíč od pokoje dostáváme. Klimatizace nejde vypnout, takže celou noc zaplavuje náš dočasný příbytek rámus a chlad.

Čtvrtek 5. října

Shiraz, Persepolis & Necropolis

K snídani jsou i míchaná vejčička! Další specialitou je taková nadýchaná snad smetanová pěna, která je lahodná především v kombinaci s datlemi. Po snídani putujeme na recepci, kde chceme v první řadě požádat o vypnutí klimatizace, ve druhé řadě si domluvit výlet na odpoledne. Nějakou dobu jsme váhali, zda se vypravit do Persepole, ale nakonec jsme si řekli, že když už jsme tady, asi by bylo hloupé tak neučinit. Shodli jsme se, že to bude lepší odpoledne, kdy už snad budou největší davy i horko pryč a třeba tam zvládneme zažít i západ slunce. Řidič nás bude stát 30 euro a odjezd jsme domluvili na čtrnáctou hodinu. Vyžádali jsme si šoféra, který umí aspoň trochu anglicky.

Po deváté hodině už vyrážíme na prohlídku města. Opět porovnáváme s Isfahanem. Ačkoli je Shiraz také velké a rušené město, cítíme tu jinou atmosféru a je nám tu dobře. Nepotkáváme skoro žádné zahraniční turisty. Na ty narazíme až v mešitě Masjed-e Nasir-al-Molk (150 tisíc), které se také přezdívá Růžová. Důvod je zřejmý na první pohled – bohaté květinové motivy s převahou růžové barvy. Vlastně si tu ani nepřipadáme jako v mešitě. Uprostřed nádvoří se rozléhá malá vodní nádrž. Nebýt těch davů, je tu opravdu příjemně. Největším tahákem je ale interiér jednoho z křídel mešity s barevnými okny, přes něž v dopoledních hodinách dopadají dovnitř sluneční paprsky a na kobercích pod okny vytvářejí krásné barevné obrazce. Úchvatný je ale třeba i strop. Světluš je tu jako v sedmém nebi a prohlašuje toto místo za nejkrásnější mešitu, ve které jsme doposud byli.

Jen kousek odtud se nachází zahrada a pavilon Narenjestan-e Qavam (200 tisíc). Park je příjemnou oázou, ale bohužel se zrovna opravuje vodní nádrž, která by mu dodala ještě podstatně víc osvěžující ráz. Pavilon je hezký, dá se projít, nejvíc nás zaujala venkovní část plná dílků ze zrcadel. Dopřáváme si fresh z granátového jablka (za lehce přestřelenou cenu 150 tisíc), popijíme ho na lavičce a vychutnáváme klid a pohodu.

Vracíme se ulicí zase zpátky, až k posvátnému areálu Aramgah-e Shah-e Cheragh. Do něj je vstup zdarma, ale povinností je nechat se doprovázet průvodcem a nechat tašky a batohy v úschovně. Světluš by si ještě musela oblíknout čádor. Na ceduli se píše, že fotit se může jen v doprovodu průvodce, ale v budce mi oznamují, že foták musím taky uložit, což mě trochu naštvalo. Shodujeme se, že se nám tam teď prostě nechce. Zkusíme to večer. Místo návštěvy svatyně se vydáváme najít restauraci Parhami doporučenou Mehdim, kterého jsme potkali v Yazdu. Místní stařík ochotně ukazuje směr, kudy se máme křivolakými uličkami vydat. Brána je ale zavřená a po dobouchání se dozvídáme, že obědy se podávají až od čtvrt na dvě. Je dvanáct. Tak sem se taky vrátíme až večer.

Původně jsme chtěli bydlet v hotelu Niayesh, který nám doporučovala i kolegyně Emilka. Nocleh jsme tam nesehnali, ale jdeme tam vyzkoušet aspoň restauraci. Na nádvoří stojí několik dřevěných budek, v nichž se dá krásně relaxovat. Jednu okamžitě okupujeme a objednáme si kebab a ovocné freshe. Ten můj ze žlutého melouna je tak výtečný, že si dávám ještě jeden. Nejradši bychom tu usnuli, ale na druhou hodinu máme domluveného řidiče. Takže platíme 630 tisíc a vyrážíme k hotelu.

Ve čtrnáct hodin nás skutečně vyzvedává sympatický řidič, ale hned se nás ptá, jestli by nám místo něj nevodila řidička. Ta prý umí líp anglicky a my jsme chtěli někoho, kdo tenhle jazyk ovládá. Tak to by nám samozřejmě vůbec

nevadilo. Vezeme se tedy jen kousek, než přesedneme do jiného vozu, kde nás vítá mladá učitelka Sara. Domlouváme se, že chceme jet nejdřív do Necropole, pak teprve do Persepole, kde bychom rádi zažili i západ slunce. Nic není problém. Sara je příjemná a otevřená všem našim otázkám. Když zjistíme, že se nebrání žádným odpovědím, odbouráváme strach dotýkat se i pro nás ožehavých témat. Díky tomu jsme se dozvěděli řadu zajímavých věcí z běžného života. Třeba to, že se v Íránu nesmí venčit psi, proto jsme tu na žádné nenarazili. Anebo že je Shiraz velmi liberálním a pokrokovým městem, kde především mladá generace bere všechna omezení s rezervou.

Po hodině jízdy přistáváme u Necropole. Ptáme se, jestli to, co vidíme, je všechno, co vidět můžeme. Když se dozvíme, že ano, chvíli váháme, jestli má smysl jít dovnitř a platit za každého 200 tisíc. Nakonec ale jdeme. Necropolis jsou hrobky vytesané do skal, které mi velmi připomněly podobné výjevy v jordánské Petře. Zrovna hrobka, která je nejlépe nasvícená, se opravuje. Fouká tu slušný vítr. Trávíme tu asi dvacet minut. Ve stánku se poohlížíme po pohledech, protože ve městě jsme žádné neviděli a už by bylo fajn tenhle úkol vyřešit. Ale úspěšní nejsme.

Pak už popojíždíme pár kilometrů k památce, která je pro fanoušky historie tím největším důvodem návštěvy Íránu. Jmenuje se Persepolis a dnes už se jedná pouze o pozůstatky ve starověku výstavní perské metropole. Sara nás vysazuje na parkovišti a domlouvám se, že až budeme končit, prozvoníme ji. Platíme 200 tisíc vstupné a dlouhou širokou cestou si to šineme až k samotnému areálu. Ve vstupní budce mi ovšem ochranka oznamuje, že můj batoh, v němž mám fotovýbavu, peněženku, mobil atd., musím uložit v úschovně. Snažím se ho přemluvit s tím, že tam mám jen výše uvedené, ale pracovník je neoblomný a já se trochu našťvaný vracím. Pak už si v klidu procházíme komplex ruin. Některé části jsou působivé, jiné méně. Vyškrábeme se až na jeden z okolních kopců, odkud je výhled na celou Persepoli. Při návratu zpět se zastavujeme u obchodu se suvenýry. Prodavačka nám ukazuje výpravnou publikaci, která důmyslným způsobem ilustruje, jak to tu vypadalo kdysi ve srovnání se současným stavem. Moc pěkné, ale neskladné a drahé. Místo toho pořizujeme pro sebe i své nejbližší kožené náramky s vytlačenými jmény v aramejštině, což byl kdysi úřední jazyk a písmo perské říše. Chlapec je ale při výrobě dost pomalý, až začínáme mít strach, jestli vůbec stihneme západ slunce. Nakonec se ale zadaří a my můžeme Persepoli v klidu opustit. Neubráníl jsem se srovnání s již zmíněnou jordánskou Petrou. Proti ní je tohle místo jen velmi slabým odvarem. Pro milovníky historie má určitě svou hodnotu a kouzlo, ale my se omráčení necítíme.

Řidič, který nás původně vyzvedával, nám na večeri doporučoval restauraci Ghavam. Je to malý útulný podnik a my zabíráme poslední volný stůl. Po nás přišla ještě řada místních i turistů, ale kvůli rezervacím na ně už místo nezbylo. Já volím masové koule s omáčkou, Světla pirohy. Nebylo to špatné, ale na to, jak nám byla restaurace vychválena, jsme čekali trochu víc. S nealko pivem a vodou 530 tisíc.

Do hotelu je to kousek, docházíme tam pěšky. Chceme vyměnit peníze, ale recepční tolik hotovosti nemá, takže volá nějakému snad vekslákovi. Nenabízí zrovna nejlepší kurz, ale nechce se nám ráno běhat po městě a shánět směnárnu, navíc to v celkovém souhrnu dělá drobné, takže kýveme a jsou z nás opět milionáři. Klimatizace je vypnutá, takže se snad bude spát líp. Pohledy nemáme.

Pátek 6. října

Ghalat, Shiraz, přejezd na Qeshm

Když nás Sara vezla z Persepole do Shirazu, navrhla nám výlet do vesnice Ghalat, která je oblíbeným cílem místních. Jelikož jsme na pátek neměli nijak nabitý program, souhlasili jsme. Chtěli jsme se ale taky trochu prospat a v pohodě sbalit, domluvili jsme se tedy na odjezdu až v jedenáct hodin, a to od restaurace, v níž jsme byli předchozí den na večeri. Po snídani se balíme, odhlašujeme z hotelu (40 dolarů za noc), ukládáme bágly a těsně před jedenáctou už se vítáme se Sarou. Okamžitě si začneme povídat a řešíme opravdu všechno. Sara na všechno ochotně odpovídá. Jsme opravdu vděční, že nás osud zavedl do auta právě k ní. Navíc je dneska krásné počasí – sytě modré nebe, skvělá viditelnost, okolní hory vystupují z krajiny nezvykle ostře.

Vesnice je schoulená pod skalami, což jí už samo o sobě dodává příjemný ráz. Ruch je tu poměrně čilý, parkoviště, kde vystupujeme, je zhruba z poloviny plné. Potkáváme skupinky Íránců, kteří si nesou piknikové koše, deky a podobné propriety. Chvilí se procházíme vesnicí, kolem ruiny malého kostelíka (ano, kostelíka), v němž pár mladých

dívek něco kreslí a pár mladých chlapců hulí trávu, až se dostaneme do lesa protkaného říčkou, malými vodopádky a obleženého dekami, na nichž si rodinky a skupiny přátel dopřávají piknik. Je totiž víkend (čtvrtek a pátek). Panuje tu pohodová atmosféra, příjemný chládek a je fajn dostat se na pár hodin mimo velká města. Sara doporučuje jednu z restaurací, kde se rozvalujeme v prostorném boxu a objednáváme netradiční žebra, Sara se spokojí s kebabem. Pokračujeme ve výzvědném hovoru, Sara nám ukazuje i fotky a videa, zaujmou nás hlavně místní „kroje“, které jsou velmi barevné, zdobné a prý i drahé. To bohužel platí i o obědu, na který Saru zveme a platíme za všechny tři 1,7 milionu. Sara nás na oplátku zve na výbornou zmrzlinu. Pak už se vracíme do Shirazu.

Saře platíme stejnou cenu jako za výlet do Shirazu, tedy 30 euro. Vysazuje nás u zahrady Bagh-e Eram (200 tisíc). Tady je sice vodní nádrž naplněná, ale pavilon už je v protisvětle a část zahrady působí dost zanedbaně. Procházíme každý kout, já se pak na chvíli stanu malou hvězdou, když se mnou jedna studentka natáčí na mobil rozhovor, který dostala ve škole za úkol. Končíme u malého jezírka, kde relaxujeme spolu s místními těsně před západem slunce.

Sara nám udělala rezervaci v restauraci Parhami, ale volno měli až od osmi, takže máme ještě celkem dost času. Taxíkem se necháváme zavézt k hotelu Niayesh, kde si ve stejném boxu jako včera dopřáváme ty výtečné freshe. Pak už plníme poslední bod našeho itineráře, jímž je večerní návštěva komplexu Aramgah-e Shah-e Cheragh, který jsme včera vynechali. Ujímá se nás mladá dobrovolnice, která jako by vypadla z filmu Sestra v akci. Tvrdí, že když jí slíbím, že nebudu fotit foťákem, nemusím batoh odkládat do úschovny. Slibuju. Světluš fasuje čádor a každý samostatným vchodem podle pohlaví vstupujeme dovnitř. Na mě ochranka vyrukuje s tím, že batoh musím odložit, ale já ukazuju ke vchodu, odkud jim jejich kolega v perštině zřejmě sděluje, že to mám povolené. Strhne se menší hádka, z níž mám pocit, že chlapci u bezpečnostního rámu vykřikují něco v tom smyslu, že tu tedy vůbec nemusí být. Každopádně já můžu pokračovat dál.

Máme štěstí, že jsme na naši průvodkyni jen dva, ostatní skupiny jsou podstatně větší. Sice se k nám ještě přidává mladý pár z Hong Kongu, který průvodkyně zpraží monologem o tom, jak strašní jsou Číňani coby návštěvníci tohoto posvátného místa, protože vůbec neposlouchají výklad a pořád jenom fotí, ale i ve čtyřech je prohlídka pohodová. Jen možná až moc rychlá. Stavby jsou opravdu krásné a působivé a večerní atmosféra povznášející. Průvodkyně na nás chrlí spoustu informací, ale já už se ani nesnažím je všechny vstřebat. Dodržuju slib a fotím jen na mobil.

Do tradičního hotelu a restaurace Parhami dorážíme v předstihu a nastává menší zmatek, když si obsluha myslí, že rezervaci máme na ubytování, ale nedorozumění se všichni zasmějeme a s úlevou usedáme k jednomu ze stolků na velmi příjemném nádvoří. Škoda že jsme nebydleli tady, vypadá to moc hezky, tradičně a klidně. Přes oběd prý měli narváno a hosté je vyjedli, takže na výběr máme jen ze dvou jídel – jehněčí karbanátky, nebo lilek. Chvilí váháme, načež nám jeden z obsluhujících chlapců přinese od každého jídla na ochutnání. Lilek je výtečně připravený, ale nakonec jsme se oba rozhodli pro jehněčí. Společně s jogurtem, který tu mají všude tak dobrý, zeleninou, bylinkami a chlebem tvořily jehněčí burgřičky výtečnou kombinaci. V šoku jsme byli z ceny – chtěli po nás 200 tisíc dohromady. Prý se jejich cenám diví všichni. Až jsme se báli, jestli se nepřepočítali. Ale zase tak narváno tam neměli, aby nevěděli, co jsme měli.

V Shirazu bylo příjemně. Opět se neubráníme srovnání s Isfahanem, z něhož vychází Shiraz jako jednoznačný vítěz. Sara nám prozradila, že Isfahan také nemá ráda a v celém Íránu nemá tohle město moc dobrou pověst, protože se traduje, že jsou místní obyvatelé hodně na peníze. Ano, to byla ta negativní energie, kterou jsme v Isfahanu cítili.

Pokud ovšem dokáže nějaká profese energii zaručeně zkazit, jsou to taxikáři. Z hotelové recepce nám volají taxi, které by mělo podle jejich slov stát 70 – 80 tisíc. Když dojedeme na autobusové nádraží, řidič mi bere z ruky 90. Náladu nám spraví řidič autobusu, který se představuje jako náš kapitán jménem Nasir a stará se o nás jako o nějakou honoraci. Pomáhá s bágly, doprovází nás na místo, ukládá naše věci, pomalu i přikrývá dekou... Čeká nás devítihodinový noční přejezd až na ostrov Qeshm v Perském zálivu, takže pohodlí uvítáme. Máme za sebou polovinu íránského putování. Splnili jsme jakési povinné prvky – něco jako zlatý trojúhelník. Ted' už nás čeká volnější program s místy trochu mimo tradiční itineráře. Pohledy nemáme.

Sobota 7. října

Qeshm

Kupodivu jsme cestou nedostali žádnou svačinu – na rozdíl od podstatně kratších cest. Ale najezení jsme byli, takže nás to zase až tak netrápilo. Pohodlné sedačky umožnily aspoň občasný spánek. V sedm hodin ráno už jsme v přístavu a nalodíme se na trajekt spolu s dalšími autobusy a auty. Vyplováme směrem k největšímu iránskému ostrovu. Najednou se mi zdá, že se zase vracíme k pevnině. Byl to ovšem jenom spánkový klam – cestu trajektem jsem totiž prospal a vzbudil jsem se přesně ve chvíli, kdy jsme se blížili k pobřeží Qeshmu. V osm hodin jsme na místě.

S panem Aminim, majitelem domu ve vesnici Tabl, v němž poskytuje ubytování cestovatelům, jsme byli domluveni, že nás v přístavu Laft vyzvedne řidič. Jenomže my v Laftu nestavíme. Nevím, proč jsem si vsugeroval, že tady autobus svou cestu končí. Teprve teď mi dochází, že pokračuje až do hlavního města ostrova, které se jmenuje také Qeshm a nachází se na jeho východním cípu. Běžím za řidičem a snažím se mu vysvětlit, že potřebujeme vystoupit. Cestující tu běžně vystupují kdekoli na trase, takže jsem očekával, že v tom nemůže být problém. Jenomže řidič i jeho pomocné síly na mě gestikulují, že tady vystupovat nemáme, že nás vyhodí až v Dargahanu. To se nám ale vůbec nehodí. Moje anglické vysvětlení, že na nás v Laftu čeká řidič, se bohužel nesetkává s tou správnou odezvou. Oni to asi myslí dobře, nechtějí nás vysadit někde u silnice. Teprve když si jeden z dalších pasažérů nechává zastavit, proklouzneme ven a dožadujeme se našich zavazadel. Posádka stále nechápavě něco říká v perštině, ale jsme neoblomní.

Ocitáme se sami s bágly u silnice v podstatě někde v poušti. Jedinou civilizací je jakási továrna na horizontu. Volám řidiči, co se stalo a kde zhruba jsme. Zdá se, že to chápe až po chvíli vysvětlování, slibuje dorazit do patnácti dvaceti minut. Čekáme. Zastavují auta i motorky. Dívají se na nás s nepochopením a očekávají, že budeme něco chtít. Jeden motocyklista naopak chce naši vodu. Prázdnou lahev pak odhazuje na zem. Když se ani po více než půlhodině ten správný řidič neobjevuje, znovu volám, ale je nedostupný. Staví u nás i policejní auto. Policisté se ptají, co tu děláme a co potřebujeme. Když odpovím, že jen čekáme na naše auto, nejspíše se dotazují, jestli nechceme aspoň vodu nebo chleba. S díky odmítáme. Mezi mnou a Světluš se vyostřeje situace, nervy pracují. Dohadujeme se ohledně dalšího postupu. Po dalších minutách, které trávíme na čím dál žhavějším slunci, volám panu Aminimu, že se stále nic neděje. Prý se máme nějak dostat do Dargahanu a tam si najmout taxi do Tablu. Vůbec mi to nedává smysl – Dargahan je opačným směrem, takže zbytečně pojedeme někam, kam vůbec nepotřebujeme. Už ale nemám sílu vzdorovat a Světluš je rychlejší, takže jednomu z řidičů, kteří u nás zastaví, se nakvartýruje do auta. Jedeme do Dargahanu. Za 150 tisíc. Tam se nám nabízí taxi do Tablu za 600 tisíc, což mi přijde hodně přestřelené. Přimotá se místní chlapík a nabízí 400. Opět se strhává hádka mezi řidiči, taxikář nakonec taky nabízí 400. Vzhledem k tomu, že má klimatizované auto, což se v začínajícím horku a času stráveném na slunci dost hodí, nasedáme k němu. Cesta je delší, než by se podle mapy zdálo. Putujeme vyprahlou krajinou, již dodávají život jen potulující se velbloudi.

Něco po desáté jsme konečně v cíli, v rozlehlém domě pana Aminihho, který nás vítá v bílém hábitu, jež jsme překřtili na prostěradlo. Házíme věci do pokoje, u stolu na dvoře se seznamujeme s německým párem Sebastianem a Laurou. Působí sympaticky. Pan Amini nám oznamuje, že v jednu hodinu bude oběd a ve čtyři pojedeme do mangrovového parku. To se mi moc nelíbí – proč tu máme celé hodiny zbytečně lelkovat? Snažím se mu tedy vysvětlit, co všechno bychom chtěli na Qeshmu vidět. Prý to není problém, zítra zvládneme zbytek. Dobře. Panuje vedro a vlhko. Uvědomuju si, že ten odpočinek přes poledne a brzké odpoledne není od věci. Klima je opravdu vyčerpávající. To je ovšem i domluva s panem majitelem. Mluví sice anglicky, ale spíš lámaně a není snadné mu vysvětlit, o co přesně člověku jde. Svůj pocit sdílím s německými kolegy, kteří souhlasí. Vytahuji svou složku a ukazuji jim jedno ubytování na ostrově, které nabízí iránsko-německý pár hovořící plynule anglicky a německy. Navíc se jejich guesthouse nachází přímo u pláže. Sebastian neváhá a volá tam. Dva pokoje mají volné, takže bychom se tam zítra mohli přesunout. Dnes už to nemá smysl. Výborně. Jen to ještě musíme nějak taktně oznámit panu Aminimu, u kterého jsme si rezervovali dvě noci.

Odpočíváme. V půl jedné nás budí pan Amini s tím, že je oběd připravený. Čeká nás ryba v poměrně silně kořeněné marinádě s rýží. Je to dobré, maso ani nepůsobí jako rybí. Slunce žhne jako o život, takže nastává další fáze odpočinku. Přijíždí další skupina a my hned v prvních vteřinách poznáváme, že jsou to naši krajané. Postupně se objevují u stolu, jsou to čtyři holky a jeden kluk.

Přidávají se k nám na odpolední výlet mezi mangrovy. Pan Amini nás ve dvou várkách odváží k molu, kde platíme 700 tisíc za jednu lod'ku. My poplujeme s německým párem, takže nás výlet vyjde na 175 tisíc na osobu. Je odliv, takže už z břehu je jasné, že mangrovy nebudou ponořené do vody. Nasedáme do člunu a necháváme se odvézt jen o kousek dál, za zatáčku tvořenou keři. Přistáváme u bahnitého pahorku a lodník nás nabádá, ať vystoupíme. Moc nechápeme, co se bude dít. Brodíme se hlubokým šedivým bahnem, do kterého se nohy propadají až po kolena. Kalhoty dostávají zabrat. Dost to klouže. Nahoře není vidět nic zvláštního, jen jakýsi dřevěný přístřešek a starou lod'ku. Rozpačitě se rozhlížíme, ale nezdá se, že by nás čekalo nějaké další dobrodružství. Brodíme se tedy zpět, což není ani příjemné, ani zvlášť bezpečné. Po nalodění se zase vracíme zpátky. Tak to byl tedy výlet za všechny prachy. Když to srovnám s podobnou atrakcí třeba v Kambodži nebo Světluš v Thajsku, tohle byl zbytečně strávený čas. S Němci jsme se u oběda domluvili, že dáme ještě panu Aminimu šanci a pokud bude tenhle výlet fajn, třeba nakonec zůstaneme. Ale to se opravdu nestalo.

Další zmatky nastávají, když se pan Amini nemůže rozhodnout, jestli zbytek podvečera před západem slunce strávíme v přístavním Laftu, nebo v nedalekém údolí Tandis ha. Slunce je už dost nízko nad obzorem, takže mi jako rozumnější připadá bližší destinace, kam se nakonec skutečně vypravujeme. Nyní už v jednom džípu, takže část naší devítičlenné skupiny jede na otevřené korbě. Stavíme na dvou místech, můžeme se kousek projít, ale slunce právě zapadá, takže po pár minutách už panuje světlo, které vůbec nesvědčí focení. Oznamujeme tedy panu veliteli, že sem chceme zajet zítra znovu.

Se Světluš chceme co nejdřív zajistit letenky z ostrova zpátky do Teheránu. Pan Amini nás zaváží do kanceláře, kde nám sympatický chlapík sice pomalu, ale jistě vystavuje letenky. Velmi příjemně nás překvapila cena – 1,41 milionu riálů, tedy zhruba 32 euro na jednoho. Odlet v úterý v půl šesté večer. Spokojeni se vracíme mezi ostatní, společně večeříme – bohužel úplně stejné jídlo jako k obědu. Vlastně ani nevíme, kolik nás to jídlo stojí. Nevíme ani to, kolik zaplatíme za dnešní a zítřejší výlet. Prostě domluva s majitelem je opravdu náročná. S německými kamarády se tedy jen ujist'ujeme, že se zítra opravdu stěhujeme. Děvčata z druhé skupiny se snaží ujasnit aspoň čas snídaně a odjezdu. Dřív než v sedm hodin nám snídani nepřipraví, vyrazit bychom mohli v půl osmé. Němci budou mít vlastní program, my požadujeme dvě auta. Cena by měla být 700 tisíc na osobu za dopolední program, 500 tisíc za odpolední. Všichni si pak ještě u jednoho velkého stolu povídáme, ochutnáváme zásoby oříšků a dalších pochutin, Laura nám ukazuje, jak se dají snadno vyloupat zrnka z granátového jablka. Klid a pohoda v Perském zálivu. Pohledy nemáme.

Neděle 8. října

Qeshm

Snídaně je skutečně v sedm hodin připravena. Novinkou jsou výborné placky s polevou, jejíž pravou podstatu nemůžeme odhalit. Na dotaz se dozvídáme, že se jedná o jehněčí tuk. Zajímavé a velmi chutné. Oznamuji panu Aminimu, že jsme změnili plány a po výletu už se nevrátíme. Nevím, jestli se tváří smutně, nebo našťvaně, ale tvrdí, že „no problem“. Problém nastává v osm hodin, když dostáváme pokyn, ať nás všech sedm nasedne do jednoho auta. My jsme ale chtěli vozy dva. Velitel se k tomu moc nemá, takže se agilní Šárka ze druhé skupiny dožaduje aspoň slevy. Souhlasíme s úlevou ve výši sto tisíc na osobu. Světluš usedá do klimatizovaného vnitřku, já volím korbu. Očekáváme sice opět vedro, ale za jízdy to nebude tak hrozné. Problém spíš bude opět v domluvě. Naším řidičem je zřejmě mladší syn pana Aminihho, který ale vůbec nemluví.

První zastávkou je solná jeskyně Khare Namaki (nebo také Namakdan Cave), která je s necelými sedmi kilometry nejdelším známým solným systémem na Zemi. Celou délku si projít nemůžeme, ale i těch pár desítek metrů, které absolvujeme s čelovkami, stojí za to. Vstup do jeskyně je impozantní, s vysoko posazeným stropem. Pak se výška snižuje, ale o to blíže se můžeme dostat k solným krystalům různých tvarů a trochu i zabarvení. Jeskyně je také příjemným únikem před stále silnějším sluncem.

Tomu se ale vystavujeme hned po opuštění jeskyně, našťěstí na přilehlé liduprázdné pláži. Děvčata využívají toho, že široko daleko není kromě našeho mladičkého řidiče ani živáčka, a převlíkají se do ilegálních evropských plavek. Já jim s ručníkem sloužím jako stěna chránící místního mladíka před kulturním šokem. Pak se snažíme řidiči sdělit,

jaké jsou naše další záměry, ale s angličtinou u něj bohužel nepochodíme. Naštěstí nám pomůže strážce parku, kterého děvčata odměňují pohledem Prahy, za což se může strhat, aby nám doběhl pro mapu ostrova. Miláček.

Vlastně jsem ještě nepopsal krajinu, kterou projíždíme a kterou mám z korby jako na dlani. Základem je všudypřítomný, světle žlutý písek. Jím pokryté dalekosáhlé planiny narušují ojedinělé skalní útvary i jejich shluky nebo celé masívy. Geologové by se tu vyřádili. A mně některé partie připomínají parky na jihozápadě USA. To je i případ jednoho z nejznámějších míst ostrova Qeshm, Chahkooh Caynonu. Slunce už praží jako o život – skutečně jsem takové horko asi nikde jinde nezažil, takže tak trochu doufáme, že se v kaňonu zchladíme. Zpočátku to tak moc nevypadá, kráčíme vyprahlou krajinou tvořenou skalami různých tvarů. Pak se náš řidič konečně odhodlává k nějaké akci, když nám do černého kanystru zavěšeného na šňůře nabírá z jedné ze studní vodu. Tou se můžeme nejen opláchnout, ale také osvěžit hrdla a doplnit zásoby v lahvích. Pak už se dostáváme do části parku, v níž jsou k vidění úzké štěrbiny a průchody. Musíme zapojit i ruce, abychom se dostali trochu dál. Kromě nás je tu ještě jedna malá skupinka místních a jsme za ně vděční, protože jejich dva průvodci nám pomáhají v náročnějších pasážích. Na rozdíl od našeho mladého, kterému jsou naše životy a zdraví zřejmě ukradené. Kaňon je menší, než jsme čekali, takže tu trávíme zhruba hodinu.

Neplánovaně stavíme ve vesničce Guran, kde se obyvatelé zřejmě zabývají stavbou lodí. Od řidiče se nedozvíme jedině slovo, tak se tu chvíli jen tak procházíme. Pak se znovu vypravujeme do údolí Tandis ha, abychom si ho užili za denního světla. Na jednom místě se dožadujeme zastavení vozu. Pak už ale uháníme „domů“ na oběd. To, jakým způsobem tenhle výlet probíhá, se nám opravdu moc nelíbí. Na to, jaké reference jsme na pana Aminihho dostali, jsme dost zklamání.

K obědu jsou na výběr žralok, nebo krevety. Tedy vybrat si může jen někdo, systému moc nerozumíme. My volíme žraloka. Chut' má ale úplně stejnou jako předchozí dvě jídla, takže já nechci rybu hodně dlouho vidět. Přijíždí další skupina Čechů – tři chlapi doprovázející zralou Francouzku, která už ovšem cestuje sama několik měsíců. Platíme, pan Amini nám to spočítal na 4,2 milionu (0,8 za ubytování se snídaní + 2,8 za výlety + 0,6 za obědy a večeře). A nastává vítaný čas odpočinku.

Ve tři hodiny naše sedmičlenná skupina opět zvedá kotvy. Mladík nás odváží do přístavní vesnice Laft. Ta nás nijak zvlášť neuchvátila, vystoupáme jen na vyhlídku, odkud si ji můžeme prohlédnout z výšky. Slunce už se začíná sklánět k obzoru, takže se radši pakujeme a doufáme, že budeme brzy v Údolí hvězd (Valley of Stars). Jedeme poměrně dlouho, začínáme být trochu nervózní. Bohužel, stejně jako včera, přijíždíme o nějakých deset patnáct minut později, než bychom měli. Slunce je těsně nad obzorem, zapadne každou chvíli. Rychle fotím, co se dá, dokud to jde. A je to opravdu škoda, protože tohle místo je pro mě tím nejhezčím a nejzajímavějším z celého ostrova! Připadá mi jako kombinace několika parků již zmíněného jihozápadu USA. Pískovcové útvary různých velikostí a tvarů, na které se dá buď zhlížet shora, nebo procházet dole mezi nimi. Jsme tu skoro sami, panuje ticho a klid, o to je zážitek silnější. Krása. Při zpáteční cestě máme trochu problém najít tu správnou trasu, ale víc hlav víc ví, takže se to nakonec podaří.

Odjíždíme za tmy. Já stále na korbě, což je zvláštní pocit, obzvlášť se slunečními brýlemi, které si nasazuji kvůli větru. Opět jedeme celkem dlouho, než dorazíme na okraj města Qeshm, konkrétně k parku Zeytoon, kde se nachází restaurace a guesthouse Shabhaye Talai vedené Íráncem Alim a jeho německou manželkou Annelíí. Ali nás vítá, provází a vysvětluje vše potřebné. Baráček sdílíme se Sebastianem a Laurou. Po ubytování si jdeme sednout do boxu s výhledem na moře a dopřáváme si výborný kebab a nealkoholická piva. Je tu příjemně, jsme rádi, že jsme se k téhle změně odhodlali. Vzhledem k tomu, že ráno vyrážíme brzy, pořizujeme si ještě nějaké jídlo na ráno. Pohledy nemáme.

Pondělí 9. října

Hormuz, Qeshm

Když jsem začal plánovat cestu do Íránu, překvapily mě fotky z ostrova Hormuz, které vypadaly jako z jiného světa. Tehdy jsem si povzdechl, že bych se tam hrozně rád podíval, ale asi se to kvůli vzdálenosti nepodaří. Sice jsme museli vstávat v 5:45, ale přece jen se to podařilo. I přesto, že mi ráno Světluš oznamuje, že má asi zánět spojivek. Nicméně po lehké snídani z večerních zásob vyrážíme v půl sedmé na ulici odlapit taxíka. Bohužel je to těžší, než

jsme si mysleli. Takhle ráno je skoro nulový provoz. Trajekt odjíždí v sedm, takže začínáme být lehce nervózní, když se několik minut nedaří nikoho zastavit. Nakonec jsme úspěšní, za 50 tisíc se vezeme do přístavu. Pořizujeme lístky po 90 tisících a nasedáme do oranžové lodi, která pět minut po sedmé vyplouvá k ostrovu Hormuz.

Na místě jsme v osm hodin. Za branou přístavu už se na nás vrhají tuk-tukáři a taxikáři. Jako podmínku jsme si předem dali, že musí řidič umět aspoň trochu anglicky. Tu podle všeho splňuje šofér, který se k nám hrne a vysvětluje, že tuk-tuk stojí 150 tisíc na hodinu, auto 200. Světluš si neumí představit, že by s nemocnými očima putovala po ostrově na otevřené korbě, takže bez váhání volíme auto. Mehdi Moalemi nás odváží k místní portugalské pevnosti. Je to spíš taková ruina a když vstoupíme na nádvoří a hrne se k nám místní průvodce s cedulí hlásající vstupné ve výši 150 tisíc, děkujeme, odcházíme a Mehdimu oznamujeme, že chceme vidět hlavně přírodu. Ještě předtím ale potřebujeme nakoupit vodu a nějaké zobání, ať těch pár hodin přežijeme. Je samozřejmě opět horko jako v pekle.

To, že jsme v podstatě vynechali pevnost, nám zajistilo jednu velkou výhodu – na všech dalších místech jsme první, tedy sami. Ne že by byl ostrov zaplaven turisty, ale i tak je podstatně příjemnější ho mít pro sebe. Poprvé si to užíváme v místě, které vypadá jako z pohádky Sůl nad zlato. Vlastně až zblízka a po doteku si člověk uvědomí že všechny ty formace tvoří sůl. Těžko se to popisuje, fotky napoví víc. Kdyby bylo po dešti, ještě více by vystoupily barvy, což platí pro celý ostrov. Hlavně pro obrazce, které místní lidé vytvořili na písčité pláži. Ted' už lze jen odušit některé pozůstatky. Větší štěstí máme, když pár desítek metrů od nás zahlédneme několik gazel.

Místní solná jeskyně je nesrovnatelně menší než ta na Qeshmu, jedná se spíš o takovou miniaturu, ale pár minut jí věnujeme. Podstatně větší pecka je „Duhové údolí“, tedy oblast s horami a menšími útvary mnoha barev míchajícími se v jednom zorném poli – od bílé přes žlutou až po tmavě rudou či hnědou. Nevíme, na kterou stranu se máme dívat dřív, s každým krokem se otevírají nové pohledy a barvy. Ignorujeme i vedro. Zatímco se kocháme, Mehdi sbírá na jednom jediném místě vzorky několika různých barev a sype si je na svou dlaň. Škoda že nemáme víc času a není tak o deset stupňů míň, možná bychom se vypravili i do hloubi tohoto krásného údolí. Máme pocit, že nic působivějšího tu nevidíme.

Pokračujeme ale dál, kolem silnice se střídají geologické poklady, například obrovská skalní stěna vyvedená ve sněhobílé barvě. Další zastávkou je Valley of Statues, tedy Údolí soch. Očekáváme různé tvary skal a dočkáme se například obrovského leguána či draka. Nicméně to vše je zapomenuto ve chvíli, kdy nás Mehdi ponouká, abychom ho následovali na jeden ze skalních výběžků a podívali se doprava. Zatají se nám dech. Nádherný pohled na pobřeží lemované světlými skalami, pláž s růžovým nádechem a v popředí, jen pár metrů od nás, hnědé a žluté skály. Škoda, že se nedá dostat ještě o kousek dál, ale to už by bylo příliš nebezpečné. I tak jsme ale nadšeni.

Zcela odlišnou barevnou škálu nabízí pláž, která se podle Mehdiho slov nazývá Stříbrná. Na první pohled je ale rudá, dokonce i vlny u břehu působí rudě. To stříbrné označení nejspíš vzniklo díky blýskavým kamínkům a plátkům, které se na pláži povalují. Na další pláž se pak díváme jen z výšky, ale je to opět velmi poutavý pohled. Tyrkysová voda naráží na oranžovou pláž pod bílými útesy. Na chvíli pak ještě stavíme u mangrovů a malinké skromné mešity. Poté se blížíme zpět k městu – ostrov je skutečně malý, nicméně plný zajímavých a krásných míst. Okouzlii nás podstatně víc než výrazně větší Qeshm.

Ve městě nás Mehdi láká do místního muzea. Už cesta k němu je plná barev, konkrétně maleb na zdech domů. V malém muzeu nám průvodce pouští třináctiminutový film o místním umělci Ahmadu Nadalianovi. Zajímavé stejně jako exponáty. Za návštěvu platíme po dvaceti tisících.

Pak už je čas na oběd. Mehdi nás uvádí do domu zřejmě svých příbuzných. V příjemně klimatizovaném pokoji si vychutnáváme skvěle připravenou krmi – já kuře, Světluš rybu. Jídla je ažaž a dohromady platíme 330 tisíc. Ve vedlejší místnosti zahlédneme asi dvacet hodujících lidí.

Řidič zastavuje u kanceláře, kde si můžeme koupit lístky na trajekt dopředu, abychom pak nemuseli ztrácet čas v přístavu. Pak platíme Mehdimu milion za jeho služby. Byl skvělý, můžu ho vřele doporučit. Díky němu jsme si užili pět hodin plných zážitků. Ted' už ale jdeme čekat na trajekt. Ten s námi vyplouvá pár minut po patnácté hodině a v hodinu šestnáctou přistává v Qeshmu. Taxikářská mafie se nám snaží namluvit, že do našeho cíle je to dvanáct kilometrů, takže požadují nesmyslnou částku. Dáme jasně najevo, že nejsme zelenáči a ráno jsme se sem dostali za padesát tisíc, takže není sebemenší důvod platit ani o riál víc. Nezbyvá jim než rezignovat.

U Aliho se znovu setkáváme s trojicí českých turistů – Lukášem, Radkem a Petrem. Sdílíme svoje zážitky a plány. Kebab nám včera chutnal, takže si dáváme repete. Světluš jde brzy spát, já ještě využívám wi-fi. Chci se podívat na informace o našem zítřejším letu, ale nikde ho nemůžu najít. Doufám, že jsme nenaletěli na nějaký podfuk. Ale to se tu opravdu nenosí, tak to snad bude jenom nějaká hloupost. Pohledy nemáme.

Úterý 10. října

Qeshm, přelet do Teheránu

Let do Teheránu jsme záměrně naplánovali až na večer, abychom si mohli ostrovy ještě trochu užít. Ve hře byl ostrov Hengam, kde se například dají pozorovat delfíni. Horko je tu ale opravdu náročné, takže se nakonec rozhodujeme strávit poslední den na jihu relaxačně. Vstáváme kolem osmé a taxíkem se necháváme zavézt do Alim i českými kluky doporučené pákistánské restaurace Rioug Food v centru města. Je to takový nenápadný bufet, ale jídlo je opravdu výborné. Objednali jsme si omeletu s masem, bramborami a rajčaty. Přinesli nám něco, co spíš vypadalo jako lečo, ale chuťově to nemělo chybu. Kluci nám ještě doporučovali nějaký tenký chleba se sýrem. Zkusili jsme i ten. S přídavkem medu to byla výtečná sladká tečka. Světluš byla v sedmém nebi. Abychom nemuseli před odletem řešit oběd, nechali jsme si zabalit čtyři tyhle „chleby“ s sebou. Posléze se ukázalo, že jsme na cestu dostali něco jiného, spíš takové palačinky, ale i ty byly dobré. S pivem a jogurtem jsme platili 450 tisíc.

Říkali jsme si, že se ještě courneme po městě a třeba konečně seženeme pohledy, ale shodujeme se, že se nám v tom horku nikde courat nechce. Vracíme se tedy zpátky, odpočíváme, povídáme si s Radkem – jak jsme očekávali, kluci včas nevstali a na Hormuz neodjeli. Platíme, vyměňujeme peníze, balíme a v jednu hodinu nasedáme do taxi směrem letiště (400 tisíc). Řidič cestou tankuje, přičemž se k našemu autu přiblíží žebračka s malým děckem v náručí. Taxikář sice asi neumí moc anglicky, ale když nasedne zpátky, cítí potřebu situaci okomentovat: No Iran – Pakistan! Je pravda, že žádné místní žebračky nebo bezdomovce jsme nikde neviděli.

Na letišti jsme ve dvě. Představoval jsem si malé letišťátko s minimálním provozem, což byl velký omyl. Ostrov Qeshm je bezcelní zónou, snad proto je poměrně velká hala narvaná lidmi s velkými zavazadly a krabicemi. Panuje tu čilý ruch, až trochu chaos. Náš let se ještě neodbavuje, takže čekáme. Hlavně že svítí na obrazovce. Po odbavení musíme čekat na možnost projít až k bráně. Při bezpečnostní kontrole musím vyndat úplně všechno z příručního zavazadla. Dokonce i zapnout foťák a ukázat, že na něm jsou skutečně uloženy fotky. Pracovník se dívá skrz druhý objektiv. Takhle důkladnou kontrolu jsem naposledy zažil při odletu z Izraele.

Většina letů má zpoždění, ten náš se společností Atrak na tom nakonec není tak hrozně, místo v 17:35 odlétáme v šest. Ve vzduchu bychom měli strávit něco přes dvě hodiny. Proto nás docela překvapí, když k jídlu dostaneme celkem velký kuřecí řízek s bramborovým salátem. Za 32 euro to opravdu není špatné. Řada evropských aerolinek v čele s ČSA by se mohla od Íránců učit.

Před osmou dosedáme na letiště Mehrabad, které se nachází v centru Teheránu. Pokud jsme doposud Íránce poznali jako velmi milé, slušné a galantní lidi, zkušenost z obou dnešních letišť byla tou pověstnou výjimkou. U zavazadlového pásu se tlačili, najížděli do nás vozíkem atd. Možná je to zvláštní sorta „duty free“ lidí. Odoláváme náporu taxikářů, protože stačí vyjít z letištní budovy a hned jsme u stanice metra. Nasedáme, jedeme dvě stanice, ale místo abychom pokračovali dál, se souprava zase vrací. Tenhle úsek zřejmě funguje kyvadlově, což jsme netušili. Asi právě na to se nás jedna místní žena snažila ve vlaku upozornit, ale bohužel persky. No nic, vysedáme, nasedáme, přeseďme a před desátou večer jsme v hotelu Arman, kde nám čtyři noci za speciální cenu (2 miliony na noc), která je běžně dostupná jen pro místní, zajistil pan Moosavi, kterému zavolala Sara, když jsme s ní byli na výletu v Ghalatu. Hotel se nachází přímo v centru, jen pár desítek metrů od stanice metra. Dneska máme trojlůžák, ráno se přesuneme na jiný pokoj. Pohledy nemáme.

Středa 11. října

Darband, Teherán

Máme ještě čtyři dny, z toho dva z nich spadají na místní víkend. Musíme si to tedy rozplánovat tak, abychom se vyhnuli davům a zavíracím dnům. Na dnešek jsme zvolili Darband, který bývá o víkendu zaplaven místními. Ti by

nám nevadili, ale nechtěli jsme riskovat, že bude problém najít pěkné místo. Darband je totiž část Teheránu (dříve samostatná vesnice), kde je řeka lemovaná restauracemi a krámkami.

Nemusíme nijak spěchat, v klidu se nasnídáme, vyměníme pokoj a můžeme vyrazit. Metrem na konečnou červené linky, do stanice Tajrish. Tam procházíme bazarem a pak míjíme obrovské parkoviště taxíků a pěšky se vydáváme vzhůru k výšinám. Měly by to být asi tři kilometry, po kterých se dostaneme do nadmořské výšky zhruba 1 700 metrů. Ale rozhodně si nepřipadáme jako na Sněžce, klima je velmi příjemné. Zvolna se procházíme mezi restauracemi. Mají různý ráz, některé jsou honosnější, jiné obyčejnější. Všude je spousta květin a boxů jako stvořených na pohodový oběd nebo kouření vodní dýmky. Některé boxy jsou postavené přímo v řece. Panuje tu velmi příjemná atmosféra, jen na nás skoro na každém kroku číhají naháněči, kteří se nás snaží přesvědčit, že zrovna ta jejich restaurace je ta pravá. My si chceme ale nejdřív všechno projít a pak se teprve rozhodnout, kde zakotvíme.

Světluš zaujme místo doslova zasypané květinami, tak tam zapluje. Uvelebujeme se v boxu ve vodě, kolem kterého se procházejí kachny. Totální relax zapíjíme melounovými freshi. Na oběd jsme si sice původně vyhlídli jednu restauraci, v níž se kolem boxů tyčí vzrostlé gladioly, ale nakonec jsme zvolili opačný přístup – místo sezení v řece jsme vystoupali na vysoko posazené místo ve skále, za nímž zurčil malý vodopád. Odtud jsme měli velmi hezký výhled, než nám ho zatáhli plachtou. Ale ono to nejspíš bylo dobře, protože by jinak slunce pražilo přímo na nás. Dole jsme si vybrali krásně vyhlížející jehněčí kebab a nelitovali jsme. Maso bylo výborné, v kombinaci s hustým jogurtem to nemělo chybu. Dohromady i s pitím jsme tady utratili 700 tisíc. Pak už se pomalu vracíme zpět (cestou ještě absolvujeme focení s místními pubertáky) a pěšky docházíme až na metro.

V něm je slušná tlačenička, ale jako obvykle nás po chvíli nechávají sednout. Se mnou se dává do hovoru mladý Afghánek. Vypytává se na všechno možné velmi slušnou angličtinou. Nejedeme až do centra, ale vystupujeme na stanici Shahid Haghani, od níž by to mělo být kousek k mostu Tabiat. Musíme ale kus pěšky, například kolem Muzea obrany. V jeho zahradě nás zaujme především sada vystavených raket. Na návštěvu nemáme čas ani chuť, putujeme tedy přes hezký park až k samotnému mostu. Podle popisu v průvodci vlastně pořádně nevíme, co přesně si máme představit. A je to podivná velmi moderní a zajímavá. Most Tabiat trochu připomíná nervová vlákna nebo DNA, má více úrovní, působí jako velmi příjemné místo k odpočinku a také nabízí působivé výhledy na Teherán, za nímž se tyčí vysoké hory. Máme štěstí, že dnes vládne hezké jasné počasí a město není zahaleno do smogového závoje.

Pokračujeme ještě kousek dál, v restauračním komplexu připomínajícím loď si dopřáváme melounové freshe a zmrzlinu (podle Světluščina vyjádření nejlepší kávová na světě). Vůbec si nepřipadáme jako v Teheránu, ale jako v nějakém moderním zeleném městě. Slunce už pomalu zapadá, takže je čas se vrátit do metra a k hotelu. Rozhodli jsme se, že místo standardní večeře si dneska koupíme jen ovoce. Jenomže cestou k hotelu nemůžeme najít jediný obchod nejen s ovocem, ale ani s vodou! Všude prodávají jenom autosoučástky nebo domácí telefony. Vodu nakonec v jednom krámku seženeme, ale prodavač tvrdí, že ani restaurace žádná široko daleko není. Skončíme tedy v restauraci hotelové. Přinesli nám něco jiného, než jsme si objednali, ale hlavně že jsme naplnili žaludky. Dvakrát kuře dohromady za 260 tisíc.

S panem Moosavim jsme se domluvili, že za námi večer přijede do hotelu a pořešíme zítřejší výlet. Trochu nás napínal, ale nakonec v půl desáté přece jen dorazil. Dozvídáme se, že se o něm dokonce píše v Lonely Planet jako o majiteli hotelu, který tento průvodce i vřele doporučuje. Problém je, že hotel už je zavřený, což vydání LP z letošního září vůbec nezohledňuje. Nicméně na výletu jsme domluveni, cena 80 – 100 euro přesně odpovídá našemu očekávání. Navrch ještě dostáváme íránskou sim kartu, abychom se mohli v případě potřeby jednoduše a levně spojit. Pan Moosavi nabízí i zajištění nějakého levného hotýlku na pár hodin před odletem poslední den i taxi na letiště. Prostě dobrý servis. Pohledy nemáme.

Čtvrtek 12. října

Chalus Road

Řidič nás má vyzvednout v půl osmé, takže v sedm se ženeme na snídani. Přesně na minutu volá pan Reza, že je s vozem připraven před hotelem. Je to velmi slušně vypadající starší pán, který váží čtyřicet kilo i s autem. Umí velmi dobře anglicky, což vítáme. Poměrně dlouho projíždíme Teheránem, je to přece jen obrovské město. Vlád' a Váchal,

průvodce a překladatel, se kterým jsme před odletem pár věcí konzultovali, nás varoval, že v horách severně od Teheránu už může být v tomto období chladno a deštivo. Dnešní ráno na to ale vůbec nevypadá, takže se těšíme na výlet po údajně nejkrásnější a také jedné z nejnebezpečnějších silnic v Íránu, která by nás skrz hory měla dostat až ke Kaspickému moři.

Město Karaj pouze míjíme a pak už se stácíme na sever. Kolem nás se začínají tyčit hory. Po nějaké době přijíždíme k přehradě Amir Kabir. Zelená voda mezi horami vypadá moc hezky. Zastavujeme a hned nás oslovují dvě dámy z vedlejšího auta. Povídají si s námi, pak vytáhnou takovou obrovskou jakoby tamburínu, na kterou jedna z nich začne hrát a k tomu obě zpívají. Fotíme se, loučíme. Íránce nejde nemilovat.

Počasi nám zatím stále přeje, i když začneme stoupat serpentýnami. Pak se před námi ale zničehonic objeví mlhová peřina položená na hory před námi. Bohužel do ní zanedlouho vjedeme. Takže teď se zhmotňuje Vládovo varování. Po zbytek cesty projíždíme mlhou, místy i prší. Nemá ani význam někde zastavovat a vystupovat. Když dojedeme k moři, na procházku po pláži to opravdu nevypadá. Pan Reza nás odváží do parku Namak Abrud, kde si máme dát oběd. Vstupujeme do obrovské, ale úplně prázdné restaurace, kde to nejspíš o víkendech (což dnes je) a za dobrého počasí žije. Objednáváme si kuře s nádívkou pro dva. Nádívka je luxusní. I když je to spíš taková omáčka než nádívka v našem pojetí. Ale okamžitě se zařazuje k tomu nejlepšímu, co jsme v Íránu ochutnali. Nevím, jestli to bylo kvůli nám, ale po chvíli se začala restaurace trochu zaplňovat. Platíme 680 tisíc a odmítáme nabídku na využití místní lanovky. V tomhle počasí by to byl promrhaný čas.

Při zpáteční cestě je mlha tak hustá, že je vidět sotva na dva metry a obzvlášť v křivolakých serpentýnách je potřeba jet obezřetně. Náš řidič je nesmírně opatrný a nenechá se rozhodit kolegy, kteří na něj zezadu troubí nebo blikají. Teprve až při sjezdu zpátky do údolí se mlha rozpouští. Nikde nezastavujeme, až před Karajem projevíme přání nakoupit někde ovoce na večer. I tady se to ukáže jako takřka nadlidský úkol. Pan Reza je ale zlatíčko a nevzdává to. Když pak přecházíme rušnou ulici, nasazuje vlastní tělo, abychom se mohli bezpečně a rychle dostat na druhou stranu. Mimochodem pokud v Íránu vůbec hrozí nějaké nebezpečí, je to právě při přecházení silnice. Chodci tu nemají přednost jako u nás, chvíli trvá, než si cizinec zvykne na to, že prostě musí běhat takový malý slalom. Dobrá taktika je počkat, až do vozovky vstoupí někdo z místních, a pak vyrazit spolu s ním – ovšem tak, aby ten místní šel blíž k provozu. Každopádně pořizujeme pytel plný ovoce včetně čerstvých pistácií za 150 tisíc. Konečně se můžeme panu Rezovi revanšovat za oříšky a hrozinky, kterými nás celou cestu krmil.

Když projíždíme jednou z rušných teheránských ulic, dozvídáme se, že před revolucí to tady vypadalo a žilo úplně jinak – kluby, diskotéky, kina, divadla... Překvapuje nás, s jakou otevřeností se tu s námi lidé baví. Jasně, většinou v autě, kde je nemůže nikdo slyšet, ale stejně. Když dorazíme k hotelu, řešíme cenu za výlet. Pan Moosavi rozhodne o 80 eurech, ale protože jsme s panem Rezou byli nadmíru spokojeni, necháváme mu celou stovku. Počasí nám sice poprvé za celý pobyt nepřálo a neviděli jsme všechno tak, jak jsme vidět chtěli, ale to přece není jeho chyba. Kvůli dopravní zácpě v Teheránu jsme „doma“ až v devět večer. A tentokrát opravdu večeříme ovoce. Pohledy samozřejmě nemáme.

Pátek 13. října

Teherán

Dnešní program je hodně volný a nemáme kam spěchat. Na snídani jdeme až v devět a pak se ještě povalujeme na pokoji, takže do města se vydáváme až v jedenáct. Metrem jedeme k monumentu, který se stal ikonou Teheránu – Borj-e Azadi, aneb Věž svobody. Musíme se propasovat přes davy taxikářů a několikaproudou silnici, než se dostaneme do parku. Slunce máme takřka nad hlavou, takže fotit musíme rychle. Dá se jít i dovnitř památníku a snad i na vyhlídku, ale nějak se nám nechce. Dneska to pojmáme opravdu hodně relaxačně. Radši hledáme nějakou dobrou restauraci.

Protože jako další bod itineráře máme Muzeum současného umění, přejíždíme metrem do jeho blízkosti s tím, že tam něco najdeme. Hlavní třída je roubená spíš miniaturními kebabárnami, takže zapínám Foursquare, který nám doporučuje tradiční restauraci Khorshid. Musíme se sice kus vrátit, ale protože víme, jak nelehké je najít dobrý a zároveň otevřený podnik, neváháme a vyrážíme tam. Restaurace vypadá moc příjemně, je plná místních, my usedáme na zahrádku. Menu mají jenom v perštině, ale ochotný mladý číšník přináší i jídelníček obrázkový, který i

stručně okomentuje. Vybíráme lilek s masem – pokrm, který jsem následně rozklíčovал jako halim-e bademjun. K jídlu je zdarma salátový bar a posléze i šálek silného čaje. Oáza v centru rušného města za 395 tisíc. Cestou sem si Světluš všimla malé kavárny a jelikož má opět kofeinový abst'ák, jdeme ještě tam. A opět se jedná o velmi příjemný a útulný podnik především pro místní, i když servírka vládne velmi dobrou angličtinou. Zaujme nás i menu vyhotovené na vinylové desce. Amordad Café můžeme vřele doporučit. Jedinou vadou na kráse je, že se tu může kouřit.

Cestou do muzea nás oslovují dva kluci a dávají se s námi do řeči. Tvrdí, že v Íránu už je všechno normální – rozvody, gayové a lesby, prostě všechno. Jeden z nich tvrdí, že je zpěvák, což se nám snaží názorně demonstrovat, ale úplně nás nepřesvědčil. Nakonec nás oba obejmě s tím, že nás miluje, přičemž mně se neopomene zmínit, že ale není gay.

Muzeum současného umění (150 tisíc) bylo jedním z míst, na která se Světluš hodně těšila, protože ji tahle odnož kultury velmi zajímá a výčet umělců, jejichž obrazy by tu měli mít, ji doslova nadchl. Zajímavých děl bylo v muzeu vystaveno celkem dost, ale obraz zahraničního umělce ani jeden. Žádný Picasso, žádný Munch, žádný Monet, jak avízoval Lonely Planet. Ptáme se pro jistotu na recepci, jestli tu není ještě nějaká část s obrazy, ale ty se prý vystavují jen jednou ročně. Tak to je velké zklamání.

Protože je něco po čtvrté hodině, napadá mě, že bychom si mohli náladu spravit vyhlídkou ze šesté nejvyšší samostatně stojící věže světa, která odsud není daleko. Jmenuje se Milad Tower a taxikář nás tam zaveze se zapnutým taxametrem. Měly by to být asi čtyři kilometry, ale doprava je celkem hustá a podle všeho není cesta k věži tak přímočará, jak se podle mapy zdálo. Slunce se začíná zvolna blížit k obzoru, takže začínám být trochu nervózní, jestli stihneme dojet včas. Platíme 200 tisíc za odvoz a uháníme do věže. Jenomže koupit lístky není tak jednoduché – nebo spíš najít to správné okénko. Musíme se doptat. Lístek na vyhlídku stojí 120 tisíc. Ale my pak máme pro změnu problém najít ten správný výťah. Běháme kolem dokola, z patra do patra, lidé nám vřdycky ukáží nějaký směr, ale my stejně nemůžeme trefit. Jeden chlapík z ochranky už se na nás nemůže dívat, tak nás osobně zavede až přímo k místu, kde se mezitím vytvořila dost dlouhá fronta z lidí, kteří do té doby poslouchali nějakou přednášku. Moje nervy jsou na pochodu, slunce už skoro zapadá. Fronta našťestí celkem rychle postupuje. Nebudu napínat – nahoře na vyhlídce jsme asi tři minuty před západem slunce. Takže jen tak tak stihneme rychle nafotit pár snímků, než se můžeme v klidu kochat krásným pohledem na celé město i hory za ním. Původně jsme tuhle atrakci napevno neplánovali, ale nakonec jsme rádi, že jsme ji do itineráře – byť náhodou a spontánně – zařadili.

Jinak než taxíkem se odsud dostat nedá, za 200 tisíc jsme odvezeni na metro a v sedm hodin už jsme v hotelu. Oběd byl sytý, takže večeříme jen zbytek ovoce. Pohledy nemáme.

Sobota 14. října

Teherán

Poslední den v Íránu. Věnovali jsme ho lanovce, která by nás měla dostat až na vrchol hory Tochal v nadmořské výšce 3 933 metrů. Když se ráno před sedmou probudíme, jsme nadšeni z počasí – nejen modré nebe bez mráčku, ale hlavně skvělá viditelnost. Hory za městem jsou krásně ostře zřetelné. Tak to je naprosto ideální.

Snídáme a balíme, ale nakonec se na recepci domluvíme, že nás tu nechají až do půlnoci za poloviční sazbu. Metrem jedeme na už známou stanici Tajrish, odkud hned bereme taxi za 150 tisíc k lanovce. Ještě se posilňujeme kávou (Světluš) a nealkoholickým mojitem (já). Pak jdeme do budky koupit lístky až do poslední, sedmé stanice. Jenomže starší pán za okýnkem nám oznamuje, že odsud se dostaneme jenom na první stanici, a to malým autobusem (nebo spíš takovým větším golfovým vozíkem – 10 tisíc za osobu). Lanovka dneska nefunguje. Stejně jako každou sobotu, neděli a pondělí. Tak to mě může šlak trefit! V průvodci se nic takového nepíše a já se ještě pro jistotu díval i na web lanovky, kde se píše, že je v sobotu v provozu od půl deváté do dvou. Druhé velké teheránské zklamání. Tolik jsme se na tuhle aktivitu těšili! Nedá se nic dělat. Zkusíme se aspoň kus vyškrábat pěšky.

Na to, jak jsme vysoko, je dost velké vedro. Slunce to do nás pere vši silou. Jsme tu skoro sami. Nad námi vidíme stanici, která aspoň takhle zespodu vypadá, že by z ní mohl být hezký výhled. Město je bohužel ponořeno do slunečního oparu, takže z něj toho moc nevidíme. Klikatou stezkou stoupáme pomalu výš a výš, postupně se

otevívají pohledy na hory. Bohužel s sebou nemáme moc vody, protože jsme nepočítali s tím, že budeme šlapat po svých. A vyšlapeme nad stanici číslo dvě, kde výškoměr na mobilu ukazuje 2 532 metrů nadmořské výšky. Nabízí se tu moc hezký pohled na okolní hory, navíc jsme tu úplně sami, čehož Světluš využívá k opalování, které je na místní poměry lehce nemravné. Musím dávat pozor a hlásit kohokoli, kdo se k nám přiblíží. Což jsou dohromady čtyři lidi. Užíváme si přírodu, čistý vzduch, teplo, pohodu, klid. Musíme to všechno nasát, než poletíme domů.

Cestou dolů nás oslovuje místní žena středního věku a věnuje nám mandarinku, kterou právě oloupala. Snažím se jí za to věnovat jablko, ale odmítá to. Prostě nás chtěla aspoň nějak pohostit. Jak iránské! Když dorazíme na parkoviště, vozítko je zrovna připravené k odjezdu. Taxikář se nám pak snaží namluvit, že nás cesta k metru bude stát 250 tisíc. Na to může zapomenout, nejsme tu první den. Nakonec nás ukecá na 170 tisíc – tedy já bych se ukecat nenechal, ale Světluš tvrdila, že je třeba opravdu větší provoz než ráno, a já neměl chuť se dohadovat. Až tak silný tedy ten provoz nebyl. Navíc nás řidič drze vyhazuje na kruháku místo u metra. Tahle profese je prostě verbež vážně úplně všude – až na výjimky, samozřejmě.

Melounové freshe, nákup pistácií. Máme dobrý čas, takže přemlouvám Světluš, ať cestou vystoupíme na stanici, u níž je Velký bazar. Ten v Isfahanu nás sice moc nenadchnul, ale teheránskému chci dát aspoň šanci. Chvilí nám trvá, než vůbec najdeme nějaký vchod. A pak se zase poměrně záhy vymotáváme ven, protože ani tenhle bazar se atmosférou a sortimentem nemůže vůbec rovnat podobným místům třeba v Istanbulu, Maroku nebo Dubaji. Všude spousta lidí. Už jsme trochu unavení a hladoví. A stále nemáme pohledy! Takže máme dva jasné cíle. Bohužel ani jeden se nám splnit nepodařilo. Únava a hlad jsou opravdu znát, se Světluš na sebe trochu štekáme. Jako hladoví psi. Rezignovaně míříme do hotelu. Tam se snažím najít nějakou otevřenou restauraci v okolí, ale vážně to není jednoduché. Nakonec jeden tip mám. Vyrazíme tam, ale buď jsme tu správnou restauraci nenašli, nebo teď vypadá úplně jinak – každopádně byla liduprázdná a hogo fogo. Nicméně nás hned naproti zaujalo takové malé bistro s názvem Malek. Obsluhující kluci jsou moc sympatičtí. Výběr jídel sice není úplně takový, jak jsme se představovali – o porci fesenjanu na rozloučenou si můžeme nechat zdát, ale už se nám tu nechce marně pobíhat kolem, takže Světluš si objednává těstoviny a já specialitu šéfkuchaře – pečené tousty plněné kuřecím masem, houbami a sýrem. Sedíme na zahrádce a už je večer, takže k tomu všemu ještě horký čaj. Všechno působí moc fajn. Do chvíle, než jdu zaplatit. Částku 950 tisíc jsem opravdu nečekal.

V hotelu se ještě setkávám s panem Moosavim. Povídáme si, vyměňuje nám peníze a loučíme se. Sim kartu mám odevzdat panu Rezovi, který nás vyzvedne v jedenáct večer. A ten je na místě samozřejmě včas. Celou cestu (asi padesát kilometrů) si s námi povídá o místních poměrech. Jako bychom se vrátili do Československa před třiceti lety. Za tu necelou hodinu jsme se dozvěděli opravdu hodně zajímavého. Platíme 700 tisíc a na rozloučenou dostáváme pytel vyloupaných ořechů a hrozinek! Stalo se to někomu z vás třeba v Praze?

Letiště je narvané lidmi. Nejdříve je potřeba projít bezpečnostní prohlídkou včetně velkých bágů. V odletové hale se vine několik hadů. Na konec jednoho z nich se připojujeme. Rodina před námi se o něčem baví s pracovníkem letiště. Pak nám říkají, ať se jich držíme, že přejdeme k jiné bráně. Jakmile se hnou, plníme rozkaz a dostáváme se k doposud zavřenému vchodu, kde samozřejmě nikdo není. A za námi se hrnou další davy. Obsluha rentgenu sice namítá, že je stroj mimo provoz, ale pán z té rodiny je neoblomný a po krátké chvíli už branou opravdu procházíme. Odbavení je rychlé. Duty free obchodů tu moc není, ale v jednom mají pohledy! Na posláni pozdě, ale aspoň něco. Lehátka u odletové brány jsou velmi příjemná.

Neděle 15. října

Návrat

Odlétáme v půl třetí ráno. Posádka je čistě pánská. A vlastně je to jediná věc, která se dá Aeroflotu vytknout – stewardi nejsou zrovna nejpříjemnější. Světluš tvrdí, že jíst nebude, ale když jí oznámím, že je na výběr i jehněčí s omáčkou granátových jablek, změní názor. Jídlo je výborné. Let probíhá v pohodě do chvíle, než kapitán oznámí, že budeme přistávat. Dlouhé minuty se k tomu totiž nemá. Mám pocit, že pořád kroužíme, vůbec neklesáme, naopak v jednu chvíli stoupáme zase výš. Nemám z toho moc dobrý pocit, ale nakonec přece jen prolétáme přes vrstvu mraků a přistáváme na moskevském letišti. Tam máme něco přes hodinu a půl před posledním letem. Všechno v pohodě zvládáme. Hlasy, které nás před odletem varovaly ohledně časové náročnosti přestupů v Šeremetěvu, se

ukázaly být zbytečnými, stejně jako moje předsudky vůči Aeroflotu. Před půl desátou ranní přistáváme na ruzyňské ranveji. Počasí je naštěstí milosrdné. Ale podivnému tísnivému pocitu se stejně neubráníme. Íránské dobrodružství skončilo.

Z Íránu jsme viděli jen zlomek. Což může být jedním z důvodů k návratu. Ale rozhodně ne jediný. Írán nás okouzli. Nejen zajímavými městy nebo krásnou přírodou, ale především lidmi. S takovou přátelskostí a pohostinností jsem se zatím nikde jinde nesetkal. I díky tomu jsme se vždy a všude cítili v naprostém bezpečí. Je to země nejen bezpečná, ale také moderní a civilizovaná. Stav silnic bychom jim mohli závidět, stejně jako množství čistých veřejných toalet, které jsou vždy zdarma. Jediná věc, která turistovi trochu komplikuje situaci, je nemožnost platit kartou nebo vybírat z bankomatu, ale to se dá překousnout. Celkově nás šestnáctidenní putování včetně letenek, víz a veškerých dalších nákladů vyšlo na třicet tisíc korun. A já nelituju jediné utracené koruny.

Pro případné naše následovníky uvádím ještě kontakty na lidi, kteří byli velmi nápomocní:

Pan Moosavi – expert na Teherán, který dokáže zajistit prakticky cokoli: +98 912 436 1974

Pan Reza – řidič a průvodce v Teheránu a okolí: +98 912 248 9729

Mehdi Moalemi – řidič a průvodce po ostrově Hormuz: +98 933 607 8502

A doporučujeme se spojit i s Vládou Váchalem nebo minimálně prostudovat jeho webové stránky:

www.vachalvladimir.cz